

may 2017-ci il

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”ın təsdiq edilməsi barədə

“Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 dekabr tarixli 96-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin [2016-cı il 15 fevral tarixli 795 nömrəli](#) Fərmanının 1.3.4-cü yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2001-ci il 30 iyun tarixli 518 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə”nin 5.6-cı bəndini rəhbər tutaraq, Kollegiya

Q Ə R A R A A L I R:

1. “Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat” təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının daxili işlər naziri, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Bakı şəhər Baş Polis İdarəsinin, şəhər (rayon) polis orqanlarının rəisləri, Dövlət Yol Polisi idarələrinin nizamı polis hissələrinin komandirləri - bu Təlimatın yol polisi qurumlarının əməkdaşları tərəfindən öyrənilməsinə və xidməti fəaliyyətdə rəhbər tutulmasını təmin etsinlər.
3. Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi:
 - 3.1. Təlimatın tələblərinin praktiki fəaliyyətdə düzgün tətbiqi məqsədilə yerlərdə metodiki seminarların keçirilməsini və yol polisi əməkdaşlarından məqbulların qəbul edilməsini;
 - 3.2. Təlimatda nəzərdə tutulan müvafiq sənədlərin hazırlanmasını təmin etsin.
4. Qərar qəbul edildiyi gündən 3 gün müddətində Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə göndərsin.
5. “Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”ın təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin [2012-ci il 19 yanvar tarixli Q2-001-12 nömrəli](#) qərarının (2012-ci il 10 iyul tarixli Q13-001-12 nömrəli, 2012-ci il 3 oktyabr tarixli Q50-001-12 nömrəli, 2013-cü il 3 aprel tarixli Q4-001-13 nömrəli, 2013-cü il 24 sentyabr tarixli Q39-001-13 nömrəli, 2014-cü il 13 iyun tarixli Q16-001-14 nömrəli, 2014-cü il 27 noyabr tarixli Q36-001-14 nömrəli, 2015-ci il tarixli 22 aprel Q11-001-15 nömrəli, 2015-ci il 14 sentyabr tarixli Q34-001-15 nömrəli və 2015-ci il 22 oktyabr tarixli Q38-001-15 nömrəli qərarları ilə edilən dəyişikliklər) 1-ci, 2-ci, 3-cü, 5-ci və 6-cı hissələri ləğv edilsin.
6. Qərar respublika daxili işlər orqanlarında elan edilsin.

Kollegiyanın sədri
general-polkovnik

Ramil Usubov

Azərbaycan Respublikasının
Daxili İşlər Nazirliyi
Kollegiyasının 12 may 2017-ci
il tarixli Q25-001-17 nömrəli
qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Yol-patrul xidməti haqqında

TƏLİMAT

1. Ümumi müddəalar

1.1. Yol-patrul xidməti (bundan sonra -YPX) Dövlət Yol Polisi (bundan sonra - DYP) qurumlarının tərkib hissəsi olaraq, yol hərəkəti iştirakçılarının həyatının, sağlamlığının, əmlakının, onların hüquqlarının, yol hərəkəti sahəsində dövlətin və cəmiyyətin maraqlarının qorunmasını, yol hərəkəti təhlükəsizliyinin, nəqliyyat vasitələrinin fasiləsiz və təhlükəsiz hərəkətinin təmin olunmasını, bu sahədə inzibati xətalərin aşkar olunmasını, profilaktikasını və qarşısının alınmasını, habelə qanunla polisin üzərinə düşən digər vəzifələrin icrasını həyata keçirir.

1.2. YPX öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının “Polis haqqında”, “Yol hərəkəti haqqında” və digər qanunlarını, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarını, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamlarını, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin (bundan sonra-DİN) kollegiya qərarlarını, qərarlarını, əmr və göstərişlərini, eləcə də bu Təlimatı rəhbər tutur.

1.3. YPX-nin fəaliyyəti qanunçuluq, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına hörmət və aşkarlıq prinsipləri əsasında qurulur.

1.4. YPX-nin əməkdaşı xüsusi peşə hazırlığı keçməli, xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən intizamlı və sayıq olmalı, cəsərət və qətiyyətlik göstərməlidir.

1.5. YPX-nin vəzifələri aşağıdakılardır:

1.5.1. yol hərəkətini tənzimləmək;

1.5.2. yol-nəqliyyat hadisələrinin baş verdiyi yerlərdə bu Təlimatla nəzərdə tutulmuş tədbirləri həyata keçirmək, o cümlədən xəsarət alan şəxslərə ilkin tibbi yardım göstərmək;

1.5.3. ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində və cinayətkarlığa qarşı mübarizə tədbirlərində iştirak etmək;

1.5.4. yollarda nəqliyyat vasitələrinin texniki vəziyyətinə nəzarət etmək, qanunla nəzərdə tutulan hallarda nəqliyyat vasitələrinin istismarını qadağan etmək;

1.5.5. küçə-yol şəbəkəsinin texniki tənzimləmə vasitələrinin vəziyyətinə və onların saz halda saxlanılmasına, avtomobil yollarında və küçələrdə təmir-tikinti işlərinin aparılmasında müəyyən edilmiş qaydalara riayət olunmasına nəzarət etmək;

1.5.6. yol şəraiti hərəkət üçün ciddi təhlükə yaratdıqda, *hərbi vəziyyət rejimi tətbiq edildikdə*, fəvqəladə hadisələr zamanı və dini ekstremizm əleyhinə xüsusi əməliyyatın aparıldığı və qanunla nəzərdə tutulmuş digər hallarda yol hərəkətini müvafiq qaydada müvəqqəti məhdudlaşdırmaq və ya qadağan etmək; ^[11]

1.5.7. sürücüsü tərəfindən dayanma və ya durma qaydaları pozulmaqla küçə və yollarda tıxac yaratmış və digər nəqliyyat vasitələrinin və piyadaların hərəkətinin mühüm dərəcədə məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş, habelə 24 saatdan artıq parklanma yerində saxlanılmış nəqliyyat vasitələrini *ənyaxın* mühafizə olunan duracağa göndərmək; ^[12]

1.5.8. yol hərəkəti iştirakçılarında onların hüquqlarının təmin olunmasında yardım etmək, avtomobil yollarında hərəkətin məhdudlaşdırılması və ya qadağan edilməsi səbəbləri barədə məlumat vermək;

1.5.9. xüsusi təyinatlı nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsiz hərəkətini təmin etmək, bu cür nəqliyyat vasitələrini, habelə mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsini müəyyən edilmiş qaydada müşayiət etmək;

1.5.10. inzibati xətalardan qarşısının alınması və profilaktikası üzrə tədbirlər görmək;

1.5.11. yol hərəkəti qaydaları və yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və avtomobil yollarından istifadə qaydaları əleyhinə olan və bu qaydaların pozulması ilə əlaqədar digər inzibati xətalara bağlı inzibati xəta haqqında protokol tərtib etmək və ya səlahiyyəti daxilində qərar vermək;

1.5.12. inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərin uçotunu aparmaq;

1.5.13. yol hərəkəti ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlərdə iştirak etmək.

1.6. YPX-nin tərkibinə alay, bölük, taqım (bundan sonra - nizami polis hissələri) və ərazi DYP şöbə, bölmə və qruplarının (bundan sonra - DYP bölümləri) naryadları daxildir.

2. Planlaşdırma, uçot və analiz

2.1. YPX-nin fəaliyyəti daxili işlər orqanlarında tərtib olunmuş nizami polis hissəsinin və DYP bölümünün iş planlarına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

2.2. Planlaşdırma mövcud qüvvə və vasitələr nəzərə alınmaqla, xidməti ərazidə əməliyyat şəraitinin, qəzalılığın vəziyyətinin, ictimai asayişin qorunması, cinayətkarlıqla mübarizə, törədilən inzibati xətalardan təhlili və proqnozlaşdırılması əsasında həyata keçirilir.

2.3. İş planlarına yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üzrə hüquqi aktların tələblərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı tədbirlər, eləcə də xidməti fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, onun effektivliyinin artırılması, korrupsiya və digər hüquq pozuntularının qarşısının alınması məsələləri daxil olmalıdır.

2.4. İş planları nizami polis hissələri və DYP bölümləri üzrə rüblük tərtib edilir.

2.5. İş planları DYP bölümlərinin rəisləri tərəfindən, nizami polis hissələri üzrə isə həmin hissələrin tabe olduğu DYP baş idarəsinin, idarəsinin və şöbəsinin rəisi tərəfindən təsdiq olunur. Planı təsdiq etmiş şəxsin razılığı ilə iş planlarına planı tərtib etmiş şəxs tərəfindən əsaslandırılmış dəyişiklik və əlavələr edilə bilər.

2.6. İş planında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin yerinə yetirilməsi haqqında arayış tərtib edilir və planı təsdiq etmiş rəhbər şəxsə məruzə edilir. İş planında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin yerinə yetirilməsinin nəticələri hər rübün sonunda əməliyyat müşavirələrində müzakirə edilir.

2.7. Nizami polis hissələrində xidmətin qarşısında duran əsas vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün əhəmiyyətli olan məlumatların qeydiyyatı, uçotu və analizi aparılır. Xidməti ərazidə baş verən yol-nəqliyyat hadisələri, cinayətlər və onları törədən şəxslər haqqında məlumatlar, onların qarşısının alınması üçün görülən tədbirlər, YPX əməkdaşları tərəfindən nizam-intizama və qanunçuluğa riayət olunmasının vəziyyəti haqqında məlumatlar, daxil olmuş müraciətlər, eləcə də YPX-nin fəaliyyətinə dair digər məlumatlar qeydiyyata alınmalı və təhlil edilməlidir.

2.8. *Yol-nəqliyyat hadisələri, onların iştirakçısı olmuş nəqliyyat vasitələri, hadisə nəticəsində maddi zərər dəymiş nəqliyyat vasitələri (foto və video görüntüləri əlavə edilməklə) və xəsarət almış şəxslər barədə məlumatlar DİN-in Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin (bundan sonra – BDYPİ) mərkəzi informasiya sistemində daxil edilir.* ^[13]

3. Qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsi

3.1. YPX-nin fəaliyyəti qüvvə və vasitələr, xidməti ərazidə qəzalılığın və hüquq pozuntularının vəziyyəti, avtomobil yollarının uzunluğu və bu yollarda hərəkət şəraitinin xüsusiyyətləri, sutkanın müxtəlif saatları, həftənin günləri və ilin müxtəlif fəsilələrində nəqliyyat vasitələri və piyadaların hərəkət intensivliyi nəzərə alınmaqla təşkil olunur.

3.2. YPX-nin fəaliyyətini təmin etmək üçün aşağıdakılar təşkil olunur:

3.2.1. YPX naryadı –patrul post və marşrutlarında xidmət aparmaq üçün təyin olunmuş yol polisi

əməkdaşı;

3.2.2. patrul marşrutu – yol polisi əməkdaşlarının üzərinə qoyulmuş vəzifələri yerinə yetirdikləri dislokasiya ilə müəyyən olunmuş avtomobil yolu hissəsi;

3.2.3. patrul postu – yol polisi əməkdaşlarının onların üzərinə qoyulmuş vəzifələri yerinə yetirdikləri dislokasiya ilə müəyyən olunmuş konkret yer;

3.2.4. stasionar YPX postu – yol polisi naryadlarının xidmət apardığı əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələr, mühəndis və digər qurğularla təchiz olunan xüsusi xidməti binalarla təmin edilmiş yer, eləcə də posta təhkim olunmuş xidməti ərazi.

3.3. YPX-nin qüvvə və vasitələrinin bölgüsü sutkalıq naryad təyininin orta normasına uyğun olaraq post və marşrutların dislokasiyasına müvafiq olaraq həyata keçirilir.

3.4. Naryadların təyin olunmasının orta norması 8 saatlıq növbə üçün yol patrul xidmətinə cəlb olunmuş əməkdaşların ştat sayının tələbat əmsalına (2.1) bölünməsi yolu ilə müəyyən edilir. Növbə 8 saatdan artıq olduğu halda əmsal hər bir əlavə saat üçün 0,26 qədər artırılır (tədbirlərin keçirilməsi, fəvqəladə hallar zamanı).

3.5. Xidmət "Patrul post və marşrutlarının dislokasiyası" üzrə təşkil olunur (Təlimata 1 nömrəli əlavə).

3.6. Dislokasiya operativ şərait və qəzalılıq vəziyyətinin təhlili əsasında idarə və müəssisələr, təhsil ocaqları, ticarət mərkəzləri, xidmət obyektlərinin iş rejimi nəzərə alınmaqla işlənilib hazırlanır.

3.7. Dislokasiyada nəzərdə tutulmuş patrul post və marşrutlarının sayı onların naryadlarının sutkalıq mütləq çıxarılma normalarına əsasən hesablanmış sayından artıq ola bilməz. Xidmətə cəlb olunmuş qüvvə və vasitələr "Post cədvəli kitabı"nda (Təlimata 2 nömrəli əlavə) qeyd alınır.

3.8. Post və marşrutların dislokasiyası nizami polis hissələrinin komandiri, DYP bölümlərinin rəisi tərəfindən 2 il müddətinə hazırlanaraq DYP bölümləri üzrə polis orqanlarının rəisləri tərəfindən, nizami polis hissələri üzrə isə həmin hissələrin tabe olduğu DYP baş idarəsinin, idarəsinin və şöbəsinin rəisi tərəfindən təsdiq olunur.

3.9. Müxtəlif tabeli nizami polis hissələri və DYP bölümlərinin birgə xidmətə cəlb edildikləri hallarda dislokasiya həmin orqanların rəhbərləri ilə razılaşdırılmaqla DİN rəhbərliyi tərəfindən təsdiq olunur və dislokasiyadan çıxarışlar həmin polis orqanlarına göndərilir.

3.10. Hər bir patrul postu, marşrutu üçün iki nüsxədə post (patrul marşrutu) vərəqi tərtib olunur (Təlimata 3 nömrəli əlavə). Vərəqin bir nüsxəsi nizami polis hissəsinin növbətçi hissəsində saxlanılır, ikincisi isə xidmət apardığı vaxtda YPX inspektoruna təqdim edilir.

3.11. Nizami polis hissəsinin və DYP bölümünün iş rejimi gündəlik cədvəl və hər bir yol polisi əməkdaşının xidmət aparma gün və saatlarının (növbəsinin), eləcə də onun istirahət günlərinin göstəriləyi qrafiklə müəyyən olunur. Gündəlik cədvəl və iş qrafiki nizami polis hissəsinin komandiri, DYP bölümünün rəisi tərəfindən təsdiq edilir (Təlimata 4 nömrəli əlavə).

3.12. Növbədə xidmət müddətini nizami polis hissə komandiri (DYP bölümünün rəisi) Azərbaycan Respublikasının daxili işlər orqanlarında xidmət keçmə haqqında Əsasnaməyə müvafiq olaraq müəyyən edir. Hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlı əlavə xidmətin aparılması zərurəti yarandıqda nizami polis hissəsinin komandiri (DYP bölümünün rəisi) tərəfindən yol polisi əməkdaşlarının iş vaxtının müddəti uzadıla bilər.

3.13. YPX aşağıdakılar ilə təmin olunur:

3.13.1. xidməti-əməliyyat nəqliyyat vasitələri ilə (patrul, əməliyyat, təxliyyə, qəza yerinə çıxış avtomobilləri, patrul motosikletləri və digər);

3.13.2. xidməti-əməliyyat vertolyotları (helikopter);

3.13.3. yol hərəkəti qaydalarını pozma hallarını qeydə alan xüsusi-texniki vasitələrlə (sərxoşluq vəziyyətini, nəqliyyat vasitələrinin tullantılarında çirkləndirici maddələrin miqdarını, avtomobillərin şüşələrinin işıqburaxma qabiliyyətini müəyyən edən cihazlar və digər);

3.13.4. inzibati xəta haqqında protokol və səlahiyyəti daxilində qəbul etdiyi inzibati xəta haqqında qərarlar barədə məlumatları mərkəzi informasiya sistemində ötürmək üçün bort-kompüterlər;

3.13.5. müəyyən edilmiş qaydada odlu silah, xüsusi əməliyyat, rabitə və texniki vasitələrlə;

3.13.6. xidməti fəaliyyətdə tələb olunan müvafiq protokol blankları, xidməti kitabça, zəruri akt, eləcə də digər sənədlər.

3.14. Bu Təlimatın 2, 3, 9, 15 və 16 nömrəli əlavələrində göstərilən sənədlər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 27 sentyabr tarixli 935 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət orqanlarında, dövlət mülkiyyətində olan və paylarının (səhmlərinin) nəzarət zərfi dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslərdə və büdcə təşkilatlarında karguzarlığın aparılmasına dair Təlimat"a uyğun olaraq elektron formada da tərtib oluna bilər.

4. Yol hərəkətinə nəzarətin forma və metodları

4.1. YPX-nin aparılmasının əsas formaları aşağıdakılardır:

4.1.1. avtomobil və motosiklətdə xidmət aparma;

4.1.2. piyada xidmət aparma;

4.1.3. postlarda, o cümlədən stasionar postlarda xidmət aparma;

4.1.4. vertolyotla xidmət aparma.

4.2. YPX inspektoru müəyyən olunmuş geyim formasında olmalı, üstündə xüsusi qrafikalı rəngli sxemlər, yazılar və tanınma nişanları olan, xüsusi işıq və səs siqnailləri ilə təchiz edilmiş nəqliyyat vasitəsində xidmət aparmalıdır.

4.3. Patrul avtomobili və YPX inspektoru yol hərəkəti iştirakçıları üçün kifayət edəcək məsafədən görünən olmalıdır. YPX avtomobillərinin görüntünü məhdudlaşdıran hər hansı bir maneələrin (ağaclar, bina və qurğular, reklam lövhələri və s.) arxasında, o cümlədən "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə dayanma, durma və parklanmanın qadağan edildiyi yerlərdə

yerləşdirilməsi qadağandır.

4.4. Patrul avtomobili və motosikletlərdən istifadə etməklə xidmət aparılan zaman aşağıdakı əsas metodlar tətbiq edilir:

4.4.1. nəqliyyat vasitələri axınında hərəkət – yol hərəkəti qayda pozuntularının qarşısının alınması məqsədilə qırmızı və ya göy sayrışan işıq signalından istifadə etməklə;

4.4.2. qəza təhlükəli yerlərdə dayanmaqla xidmət aparma – təhlükənin aradan qaldırılması, eləcə də sürücü və piyadalar tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının pozulmasının qarşısının alınması üçün qırmızı və ya göy sayrışan işıq signalından istifadə etməklə;

4.4.3. bütün hərəkət iştirakçıları üçün yaxşı görünən yerlərdə patrul avtomobilinin və ya motosikletinin saxlanması və eyni zamanda YPX inspektorunun hərəkət intensivliyinin yüksək olduğu sahələrdə piyada hərəkət etməsi.

4.5. Bu və ya digər metodun tətbiqi, onların növbələşməsi patrul marşrutunda yaranan şəraitə uyğun müəyyən edilir.

4.6. Patrul avtomobili radio-cihaz vasitəsi, bort-kompüter, videokamera, *ilk tibbi yardım* qutusu, 2 ədəd yol nişanı, fənər, yanğın söndürən vasitə, hadisə yerini bildiren işıq əks etdirən lent və digər texniki vasitələrlə təchiz olunur. ^[4]

4.7. YPX inspektoru tərəfindən nəqliyyat vasitəsi dayandırılarkən bütün hallarda patrul avtomobilində və ya postda quraşdırılmış videokamera daim işlək vəziyyətdə olmalı, patrul avtomobilində quraşdırılan məsafədən səs ötürən mikrofondan istifadə edilməlidir. Sürücü ilə ünsiyyət və inzibati xətanın sənədləşdirilməsi, habelə YPX inspektorunun digər hərəkətləri avtomobilin içəri hissəsində və ya kənarında kameranın görünüş dairəsində aparılmalıdır.

4.8. YPX inspektoru xidməti vəzifəsinin icrası ilə bağlı ona təhkim olunmuş bort-kompüterlərin *BDYPI-nin* mərkəzi informasiya sisteminə giriş şifrəsinin məxfiliyini təmin etməlidir. Ona məxsus şifrə vasitəsi ilə mərkəzi informasiya sisteminə daxil olmaqla digər əməkdaşlar tərəfindən hər hansı bir əməliyyatın aparılmasına görə həmin əməkdaşla yanaşı bort-kompüterin təhkim olunduğu YPX inspektoru da məsuliyyət daşıyır. ^[5]

4.9. Uzunluğu 1500 metrədən artıq olmayan, yüksək hərəkət intensivliyinə malik olan və qəza təhlükəli yol hissələrində hərəkətə nəzarət etmək üçün piyada xidmət aparma təşkil edilə bilər. Patrul nəqliyyatı vasitələri ilə xidməti ərazinin uzunluğu şəhər daxilində 2-8 km, respublika əhəmiyyətli avtomobil yollarında 20-35 km qəbul edilir, digər yollarda isə buna məhdudiyət qoyulmur.

4.10. Piyada xidmət aparma zamanı yol hərəkətinə nəzarət səkinin kənarı (yolun kənarı), yolun ehtiyat hissəsi ilə hərəkət etməklə həyata keçirilir. Xidmətin aparılma yeri elə seçilməlidir ki, YPX inspektoru mümkün qədər çox sayda yol hərəkəti iştirakçısı üçün aydın görünsün və hüquq pozuntularının qarşısını vaxtında almaq imkanına malik olsun. Piyada xidmət aparan YPX inspektoruna inzibati xəta haqqında protokolun (*qərarın*) tərtib olunduğu (*çıxarıldığı*) və müəyyən olunmuş qısamüddətli istirahət vaxtı istisna olmaqla avtomobildə oturmaq qadağan olunur. ^[6]

4.11. Hərəkətdə müvəqqəti dayanmaların, ləngimələrin baş verdiyi yerlərdə, kütləvi tədbirlərin keçirilməsi zamanı, svetoforda nasazlıqlar yarandıqda, piyadaların yolu keçməsinin təmin edilməsi və yol şəraitinin çətinləşdiyi digər hallarda YPX inspektoru tərəfindən jestlərlə tənzimləmə hərəkətləri həyata keçirilir (Təlimata 5 nömrəli əlavə).

4.12. Stasionar postlar əsasən respublika əhəmiyyətli avtomobil yollarında, paytaxtın giriş və çıxışlarında BDYPI-nin təklifi əsasında DİN rəhbərliyinin göstərişinə əsasən təşkil olunur.

4.13. Stasionar postlar mebel, rabitə vasitələri, qəza-xilasedici avadanlıqlar, ilkin tibbi yardım ləvazimatları, səs gücləndirici, videomonitor, videokamera və məsafədən səs ötürən mikrofon, kompüterlər, nəqliyyat vasitəsinin məcburi dayandırılması üçün texniki vasitələr, qazanalizator, alkotestr, narkotestr və digər avadanlıqlarla təchiz olunur.

4.14. Stasionar postlar “Silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilib alınması jurnalı” (Təlimata 6 nömrəli), “Postun təhvil-təslim jurnalı” (Təlimata 7 nömrəli əlavə), “Daxil olmuş göstərişlərin uçotu jurnalı” (Təlimata 8 nömrəli əlavə), “Axtarışı elan edilmiş nəqliyyat vasitələrinin uçotu jurnalı” (Təlimata 9 nömrəli əlavə), “Nəqliyyat vasitəsinin saxlanca qəbul edilmə jurnalı” (Təlimata 10 nömrəli əlavə), “Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən çatışmazlıqların uçotu jurnalı” (Təlimata 11 nömrəli əlavə) ilə təmin olunur.

4.15. Nəqliyyat vasitələrinin yoxlanmasının rahatlığı, habelə yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə posta bitişik ərazi sutkanın qaranlıq vaxtı yaxşı işıqlandırılır.

4.16. Helikopterlə patrul əsasən yüksək hərəkət intensivliyi olan respublika əhəmiyyətli yollarda təşkil olunur. Vertolyotla xidmət aparma vertolyotla birlikdə iki və daha çox patrul avtomobilindən istifadə etmək yolu ilə həyata keçirilir. Bunun üçün helikopter naryadının tərkibinə 1 nəfər baş YPX inspektoru təyin olunur. Onun tərəfindən aşkar edilmiş yol hərəkəti qaydaları pozuntusu barədə patrul avtomobillərində xidmət aparan YPX inspektoruna radio-cihaz vasitəsilə məlumat verilir.

4.17. Helikopterdən yol hərəkətinə nəzarət, mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin müşayiəti, böyük sayda nəqliyyat vasitələrinin və insanların iştirakı ilə kütləvi tədbirlərin keçirilməsi, yol-nəqliyyat hadisəsi yerindən yayınan sürücülərin, qaçırılmış və ya oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin axtarışını həyata keçirmək üçün istifadə oluna bilər.

5. Xüsusi texniki vasitələrdən və evakuatordan istifadə qaydası

5.1. Yol hərəkəti qayda pozuntularını qeydə alan texniki vasitələr, nəqliyyat vasitələrinin məcburi dayandırılması üçün qurğular, sürücülük vəsiqələrində, nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyat şəhadətnamələrində saxtalaşdırmaların aşkarlanması üçün cihazlar, avtomobilin şüşələrinin

işıqburaxma qabiliyyətini, nəqliyyat vasitələrinin tullantılarında çirkləndirici maddələrin miqdarını ölçən qurğular və digər texniki vasitələr onlardan istifadə qaydaları haqqında təlimata uyğun olaraq tətbiq edilir.

Qeyd: Metroloji yoxlamadan keçməmiş və ya yoxlama şəhadətnamələrinin vaxtı keçmiş nəzarət ölçü cihazlarının tətbiqi qadağandır.

5.2. Xüsusi texniki vasitələri istifadə üçün qəbul etmiş YPX inspektoru onların işlək olmasına görə məsuliyyət daşıyır.

5.3. Rabitə vasitələri (radio-rabitə, radio-cihaz, telefon) naryadların idarə olunması və onlar arasında qarşılıqlı əlaqənin təmin edilməsi üçün tətbiq edilir. Xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı olmayan məsələlər üzrə radio-cihaz vasitəsilə danışıqların aparılması qadağandır.

5.4. Qanunla müəyyən edilmiş hallarda YPX inspektoru tərəfindən evakuator (təxliyyə avtomobili) aşağıdakı qaydada tətbiq edilir:

5.4.1. dayanma və ya durma qaydaları pozulmaqla küçə və yollarda tıxac yaratmış və digər nəqliyyat vasitələrinin və piyadaların hərəkətinin mühüm dərəcədə məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş nəqliyyat vasitəsinin *ənyaxın* mühafizə olunan duracağa aparılması məqsədilə istifadəsində olan bort-kompüter vasitəsilə inzibati xəta törətmiş şəxsin iştirakı olmadan foto və ya video çəkiliş

aparılmaqla nəqliyyat vasitəsinin istifadəçisi barədə inzibati *tənbeh vermə haqqında qərar çıxarır*; ^[71]

5.4.2. YPX inspektoru radio-cihaz vasitəsilə qayda pozuntusu barədə növbətçi hissəyə məlumat verir və həmin yerə evakuator çağırır. Evakuatorun tətbiq edilməsi ilə bağlı məlumatlar "Evakuatorla təxliyyə olunan nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyatı jurnalı"nda qeydə alınır (Təlimata 12 nömrəli əlavə);

5.4.3. YPX inspektoru "Nəqliyyat vasitəsinin duracağa göndəriş vərəqəsi"ni (Təlimata 13 nömrəli əlavə) doldurur (avtomobilin banında görünən zədələr və nəqliyyat vasitəsinin sahibinin məlumatlandırılması üçün görülmüş tədbirlər barədə göndəriş vərəqəsində qeydlər etməklə) və evakuatorun heyətinə təqdim edir;

5.4.4. göndəriş vərəqəsinin əsasında evakuatorun heyəti nəqliyyat vasitəsinə duracağa aparır.

5.5. Nəqliyyat vasitəsinin evakuatora yüklənməsi əməliyyatı başlandıqda, habelə nəqliyyat vasitəsi yükləndikdən sonra nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü həmin yerə yaxınlaşdıqda nəqliyyat vasitəsinin duracağa göndərilməsinə yol verilmir.

5.6. Evakuator yol-nəqliyyat hadisəsi nəticəsində sıradan çıxmış nəqliyyat vasitələrinin aparılması, habelə xüsusi tədbirlərin keçirildiyi ərazilərdə sahibsiz nəqliyyat vasitələrinin yolun hərəkət hissəsindən kənarlaşdırılması məqsədilə də istifadə olunur.

5.7. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər *Məcəlləsinin 96.1-ci maddəsində* nəzərdə tutulmuş hallarda nəqliyyat vasitəsi yol hərəkətindən kənarlaşdırıldıqda nəqliyyat vasitəsinin duracağa aparılması onun sürücüsü tərəfindən təmin edilir. Həmin nəqliyyat vasitəsi sürücüsünün nəqliyyat vasitəsinə idarə etmək hüququ olmadığı, yaxud sərxoş vəziyyətdə olduğu hallarda, habelə o, avtomobilinin YPX inspektoru tərəfindən idarə olunaraq duracağa aparılmasına etiraz etdikdə avtomobil evakuator vasitəsi ilə duracağa aparılır. ~~Nəqliyyat vasitəsi qanunsuz saxlanılmışdırsa və ya lazımi qaydada saxlanılmaması nəticəsində maddi zərər vurulmuşdursa, onun sahibi Azərbaycan~~

~~Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məhkəməyə müraciət edə bilər.~~ ^[81]

5.8. YPX inspektoru tərəfindən xüsusi vasitələr "Polis haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 26-cı maddəsinə müvafiq olaraq tətbiq edilir.

5.9. Nəqliyyat vasitəsinin qanunsuz ələ keçirilməsi (qaçırılması) və ya sürücünün cinayət törətməkdə şübhəli olması barədə dəqiq məlumat olduqda, yaxud nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü öz hərəkətləri ilə insan həyatına və sağlamlığına real təhlükə yaratdıqda, nəqliyyat vasitəsinə dayandırmaq barədə YPX inspektorunun tələbinə tabe olmadıqda və onun dayandırılmasına başqa imkan olmadıqda məcburi dayandırma vasitələrindən (kirpi, stasionar postlarda yerdən çıxan avtomatik idarə olunan çəpər) istifadə olunmasına icazə verilir.

5.10. YPX inspektoru tərəfindən alqotester və narkotestr Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 27 iyun tarixli 209 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Nəqliyyat vasitəsinə idarə edən şəxsin sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən edilməsi Qaydaları"na uyğun olaraq tətbiq edilir.

5.11. Şəxs alqotester və ya narkotesterlə aparılan müayinənin nəticəsi ilə razılaşmadıqda hal şahidlərinin iştirakı ilə "Nəqliyyat vasitəsinə idarə etməkdən kənarlaşdırma və sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən etmək üçün tibbi müayinəyə göndərilmə barədə protokol" tərtib olunur (Təlimata 14 nömrəli əlavə) və o, tibbi müayinə olunması üçün dövlət tibb müəssisəsinə göndərilir.

6. YPX-nin təşkili və aparılması

6.1. YPX-nin aparılması üçün naryada təyin edilmiş əməkdaşların hazırlanması, təlimatlandırılması və yerləşdirilməsi DİN-in 2011-ci il 30 may tarixli 212 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Polisin post-patruş xidmətinin Nizamnaməsi" və bu Təlimata müvafiq olaraq həyata keçirilir. Naryadların təlimatlandırılması xüsusi təchiz olunmuş sinifdə və ya tikiliyə bitişik meydançada aparılır.

6.2. YPX-nin aparılması üçün naryada təyin edilmiş şəxslər təlimatlandırmanın başlanmasından ən azı 15 dəqiqə əvvəl təlimatın keçirildiyi yerə və ya daxili işlər orqanlarına gəlməli və bu barədə növbətçiyə və bilavasitə komandirinə məruzə etməlidirlər.

6.3. Təlimatlandırma nizamı polis hissəsinin komandiri, onun müavinləri və ya nizamı polis hissəsinin qərargah rəisi, habelə DYP bölümlərinin rəisləri tərəfindən aparılır.

6.4. Xidməti gecə aparan naryadın təlimatlandırılması baş növbətçi-inspektorun (növbətçi-inspektorun) iştirakı ilə həyata keçirilir və bu barədə "Post cədvəli kitabı"nda qeyd aparılır. Təlimatlandırma müddəti 30 dəqiqədən artıq olmamalıdır.

6.5. Təlimatlandırmanın keçirilməsi zamanı vəzifəli şəxs:

6.5.1. əməkdaşların xidmət aparmağa hazır olduğuna, o cümlədən patrul avtomobillərində quraşdırılan videokameranın və məsafədən səs ötürən mikrofonun işlək vəziyyətdə olmasına əmin olmalı və aşkar olunmuş çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməli;

6.5.2. əməkdaşların öz hüquq və vəzifələrini, silahın, xüsusi vasitələrin tətbiqi və istifadəsi qaydalarını, şəxsi təhlükəsizliyin təmin edilməsi tədbirlərini bilməsini seçmə üsulu ilə yoxlamalı;

6.5.3. əməkdaşları xidmət aparılan ərazidə qəzalılıq vəziyyəti və əməliyyat şəraiti barədə yuxarı orqanların göstərişləri haqqında məlumatlandırmalı;

6.5.4. patrul post və marşrutlarını elan etməli;

6.5.5. ötən sutka ərzində işin nəticələri, qanunazidd hərəkətlərə yol verilməsi halları və xidmət aparılması qaydasını əməkdaşların diqqətinə çatdırmalı;

6.5.6. naryadların rəhbərlərini təyin etməli;

6.5.7. şəxslərlə ünsiyyətdə diqqətli, ədəbli və nəzakətli olmaları, şəxslərə zəruri yardımın göstərilməsi, şəxsi təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət olunması haqqında məlumatları əməkdaşların diqqətinə çatdırmalıdır.

6.6. Xidmətə gedən YPX əməkdaşı səliqəli görünüşə, saz vəziyyətdə olan ləvazimata, mövsümə görə xidməti geyimə, işığı əks etdirən təchizata, eləcə də döş nişanına, tabel silahına, jezl və digər xüsusi vasitələrə, patrul postunun (marşrutunun) vərəqinə, "Yol-patrul xidməti inspektorunun xidməti kitabçası"na (Təlimata 15 nömrəli əlavə), xidməti və sürücülük vəsiqəsinə, Azərbaycan Respublikasının "Yol hərəkəti haqqında" Qanununun və İnzibati Xətalər Məcəlləsinin mətnlərinə, protokol blanklarına və digər zəruri prosessual sənədlərə, avtoqələm, karandaş, xətkəş, fit, elektrik cib fənəri və xidməti çantaya malik olmalıdır.

6.7. Təlimatlandırma naryadların bölünməsi və xidmətə başlaması haqqında əmrin verilməsi ilə sona çatır.

6.8. Gündüz vaxtı şəhərdaxili post və marşrutlara 1 nəfərdən ibarət piyada, moto və ya avtopatrul naryadı təyin edilə bilər. Şəhərkənarı yollarda, stasionar postlarda və sutkanın qaranlıq vaxtında xidmət aparılması üçün təyin olunan naryadın tərkibi iki nəfərdən az olmamalıdır. Sutkanın qaranlıq vaxtında patrul avtomobillərində xidmətin aparılması zamanı sayrışan işıqlar işlək vəziyyətdə olmalıdır.

6.9. Patrul avtomobillərində quraşdırılan videokamera və məsafədən səs ötürən mikrofon işlək vəziyyətdə olmadıqda həmin avtomobillərdə xidmətin aparılması yolverilməzdir. Belə avtomobillərdə xidmətin aparılmasına görə müvafiq şəxslər məsuliyyət daşıyırlar.

6.10. Xidmət yerinə gəlmiş YPX inspektoru xidmətə başlama haqqında növbətçiyə məruzə edir və ondan zəruri informasiya və göstərişlər alır. Şəhər və digər yaşayış məntəqələrində xidmət apardığı dövrdə YPX inspektorları növbətçini operativ vəziyyət haqqında saatda bir dəfə, şəhərkənarı yollarda isə iki saatda bir dəfədən az olmayaraq məlumatlandırır.

7. YPX-nin aparılması qaydası

7.1. Patrul postuna (marşrutuna) çatdıqdan sonra YPX inspektoru:

7.1.1. texniki tənzimləmə vasitələrinin, xüsusi vasitələrin, rabitə vasitələrinin sazlığını, yol və küçələrin vəziyyətini, aparılan təmir-tikinti və digər işlərin həyata keçirilməsi şəraitini yoxlamalı, patrul postu (marşrutu) ərazisində operativ şərait haqqında əvəz etdiyi əməkdaşdan xidmət yerində müvafiq məlumatlar almalı;

7.1.2. patrul postunun (marşrutunun), eləcə də patrul nəqliyyatının təhvil alınması və aşkar olunmuş çatışmazlıqlar haqqında nizami polis hissəsinin növbətçi hissəsinə məruzə etməli;

7.1.3. yol hərəkətində olan maneələrin aradan qaldırılması, konstruksiyası nasaz olan və belə nasazlığın aradan qaldırılması mümkün olmayan nəqliyyat vasitələrinin istismarının qadağan edilməsi, təhlükəli sahələrin işarələnməsi üçün tədbirlər görməli, hərəkət iştirakçılarının yolun vəziyyəti, hərəkətdə olan maneələr, yol-nəqliyyat hadisələri və digər qəzalar barədə məlumatlar verməli;

7.1.4. hərəkət iştirakçıları ilə ünsiyyətdə cinayət faktlarına dair alınmış məlumatları təxirəsalınmadan müəyyən olunmuş qaydada daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə ötürməli və növbənin sonunda yuxarı vəzifəli şəxsə raportla məruzə etməlidir.

7.2. Patrul postunda (marşrutunda) xidmət aparan zaman YPX inspektoru hərəkət prosesinə nəzarət etməlidir. Bu zaman yol hərəkətinə nəzarət yol-nəqliyyat hadisələrinin baş verməsinə bilavasitə səbəb olan qayda pozuntularının qarşısının alınması və xəbərdar edilməsinə yönəldilərək, nəqliyyat vasitələrinin səbəbsiz dayanması və hərəkətdə yaranan ləngimələrin aradan qaldırılması üçün tədbirlər görülməlidir.

7.3. İki və daha artıq YPX inspektorundan ibarət naryadın rəhbəri xidmət apardığı dövrdə naryadın fəaliyyətinə rəhbərliyi həyata keçirməklə yanaşı aşağıdakı funksiyaları yerinə yetirir:

7.3.1. naryadda olan YPX inspektorunun işini təşkil etməli, yaranmış vəziyyətdən asılı olaraq, onların yerləşməsi və xidmət aparma qaydasına dəyişikliklərin edilməsi zərurəti haqqında birbaşa rəisinə və növbətçi hissəyə məruzə etməli;

7.3.2. YPX inspektorlarının xidmət aparmasına nəzarəti həyata keçirməli və vəzifələrin yerinə yetirilməsi zamanı onlara əməli köməklik göstərməli;

7.3.3. naryadda olan YPX inspektorlarının xidməti fəaliyyətdə yol verdikləri nöqsanların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməli;

7.3.4. patrul nəqliyyatının, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin istifadə olunması qaydalarına əməl edilməsinə nəzarət etməlidir.

7.4. Nəqliyyat vasitələri "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 85-ci maddəsində nəzərdə tutulan hallarda dayandırılmalıdır.

7.5. Piyada xidmət aparan YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması barədə tələbi fit və jezlə işarə verməklə edir. Patrul avtomobilində, motosikletində hərəkətə nəzarət zamanı nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması tələbi xüsusi işıq və səs siqnallarından, səsgücləndiricidən

istifadə etməklə yerinə yetirilir. Bu tələb nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsin aydın görə və ya eşidə biləcəyi şəkildə edilməlidir. Yol hərəkətinin tənzimlənməsi zamanı xüsusi səs siqnallarından və səsücləndiricidən əhəlinin rahatlığına və sakitliyə riayət etmək şərti ilə istifadə edilə bilər.

7.6. Nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması tələbi elə edilməlidir ki, sürücü nəqliyyat vasitəsini saxlayarkən digər hərəkət iştirakçılarında maneə yaratmasın.

7.7. Ekipajda iki YPX inspektorundan biri patrul avtomobilindən düşərək dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünə yaxınlaşır, özünü sürücüyə təqdim edir və bundan sonra dayandırılmanın səbəbini bildirməklə ondan "Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 37-ci maddəsinin I hissəsinin 1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş sənədlərin təqdim olunmasını tələb edir.

7.8. Dəmiryol keçidlərində, tunellərdə, körpülərdə və onların altında, 1.1, 1.3 və 1.11 üfqi nişanlanma xətləri ilə dayanmış nəqliyyat vasitəsi arasında məsafə 3 metrədən az olan yerlərdə, piyada keçidlərində və onlara 5 metrədən az yaxınlıqda, hərəkət hissələrinin kəsişməsində və kəsişən hərəkət hissəsinin kənarından 5 metrədən az yaxınlıqda, dayanacaq meydançasına, meydança olmadıqda isə dayanacaq yerini işarə edən 5.12 və ya 5.13 yol nişanlarına 15 metrədən az yaxınlıqda, nəqliyyat vasitəsi svetofor siqnallarının, yol nişanlarının qarşısını tutmaqla başqa sürücülərin bunları görməsinə maneə olduqda və ya başqa nəqliyyat vasitələrinin hərəkətini qeyri-mümkün edən yerlərdə və qanunla nəzərdə tutulmuş digər yerlərdə nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması qadağandır.

7.9. Nəqliyyat vasitələrinin dayandırılması minimal müddətə və hərəkət üçün maneə yaratmayan yerlərdə həyata keçirilməlidir.

7.10. Yol polisinin patrul avtomobilləri ilə müşayiət olunan, eləcə də xüsusi işıq və səs siqnalları verən müştəkkil nəqliyyat dəstəsi və ya ayrı-ayrı xüsusi təyinatlı avtomobillərin keçdiyi zaman YPX inspektoru onların patrul post və ya marşrutu ərazisindən təhlükəsiz, maneəsiz keçməsi üçün tədbirlər görür.

7.11. Nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması haqqında qərar hər bir konkret halda YPX inspektoru tərəfindən qanun pozuntusunun davam etdirilməsini istisna edən konkret şərait nəzərə alınaraq müstəqil şəkildə qəbul edilir. Nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünün sərxoş vəziyyətdə olduğunu ehtimal etmək üçün kifayət qədər əsas olan halda nəqliyyat vasitəsi dayandırılır. Nəqliyyat vasitəsinin idarə olunmasından kənarlaşdırma sürücünün sərxoşluq vəziyyətinə dair xüsusi texniki vasitələrin göstəricilərinə və ya tibbi müayinənin nəticələrinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Tabesizlik göstərildikdə YPX inspektoru saxlanılmış nəqliyyat vasitəsinin sonrakı hərəkətinin mümkünlüyünü istisna edən tədbirlər görür (təkrarın fırlanmasının qarşısını alan, bloklayan texniki qurğudan və ya digər vasitələrdən istifadə etməklə), bu barədə növbətçi hissəsinə məlumatlandırır, şahidlərin iştirakı ilə polis əməkdaşının qanuni sərəncamı və ya tələbinə qərəzli tabesizliyə görə pozuntu haqqında raport tərtib edir, qanun pozuntusunu törətmiş şəxsin ən yaxın daxili işlər orqanına gətirilməsi üçün tədbirlər görür, müvafiq görüntüləri təqdim edir.

7.12. Nəqliyyat vasitəsi dayandırıldığı halda sürücünün sənədləri qaydasındadırsa və o, yol hərəkəti qaydasını pozmamışdırsa YPX inspektoru sənədləşmə aparmadan sürücüyə hərəkətini davam etməyə icazə verir.

7.13. Nəqliyyat vasitəsinin təqib olunması zamanı YPX inspektoru tərəfindən aşağıdakı tələblər yerinə yetirilməlidir:

7.13.1. təqib olunan nəqliyyat vasitəsini daim görünüş dairəsində saxlayır;

7.13.2. təqib olunanın bütün hərəkətlərini əvvəlcədən qiymətləndirir, onun gizlənməsinə imkan vermir;

7.13.3. bacarıq və ehtiyatla manevr edir;

7.13.4. təqib olunanın yaxalanması üçün ən qısa marşrut seçir;

7.13.5. təqib olunan nəqliyyat vasitəsinin sürücü və sərnişinlərinin hərəkətlərinə diqqət yetirir (nəqliyyat vasitəsindən atılan əşya, salonda yerdəyişmə və s.);

7.13.6. növbətçi hissəni təqib marşrutu barədə daim məlumatlandırır, nəqliyyat vasitəsinin yaxalanması məqsədi ilə əlavə qüvvə ayrılması üçün müraciət edir;

7.13.7. təqib olunan nəqliyyat vasitəsinə arxadan yaxınlaşaraq, səsücləndirici vasitə ilə nəqliyyatın yol kənarında saxlanılmasını tələb edir.

7.14. Təqib zamanı YPX inspektoru özünün və hərəkətin digər iştirakçılarının təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə aşağıda göstərilən təhlükəsizlik tədbirlərini yerinə yetirməyə borcludur:

7.14.1. təqib vaxtı xüsusi səs və sayrışan işıq siqnallarını daim işlək vəziyyətdə saxlamaqla səsücləndirici vasitəsi ilə hərəkət iştirakçılarını öz niyyəti barədə məlumatlandırmalı;

7.14.2. konkret şəraitdən asılı olaraq hərəkət sürəti seçməli, manevr etməzdən əvvəl yol hərəkəti təhlükəsizliyinə tam əmin olmalı;

7.14.3. təqib olunana və hərəkətin digər iştirakçılarında qarşı diqqətli olmalı;

7.14.4. hərəkət iştirakçılarının təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etmələri barədə onları məlumatlandırmalı;

7.14.5. təqib təhlükəli olduqda və ya onun bir nəticə verməməsi aydın olduqda təqibi dayandırılmalıdır (növbətçinin razılığı əsasında, onunla rabitə olmadıqda bu qərarı YPX inspektoru özü qəbul edir).

7.15. Təqib zamanı nəqliyyat vasitəsində olan şəxslərin silahlı olduğu halda YPX inspektoru imkan daxilində bu barədə növbətçi hissəyə məruzə edir və bundan sonra növbətçinin göstərişinə əsasən və yaranan vəziyyətə uyğun olaraq hərəkət edir.

7.16. Patrul postunda (marşrutunda) xidmət apararkən YPX inspektoru avtomobil yollarının şərait və vəziyyətinə, texniki tənzimləmə vasitələrinin (svetoforlar, yol nişanları və s.) saz vəziyyətdə olmasına, eləcə də yolun hərəkət hissəsində işlərin həyata keçirilməsinə nəzarət edir. Svetofor obyektlərinin, digər texniki tənzimləmə vasitələrinin işinin effektivliyinin müəyyən edilməsi məqsədi ilə nəqliyyat axınlarına vizual müşahidəni həyata keçirir və yol hərəkəti qaydalarının pozulma səbəblərini müəyyən edir, sutkanın vaxtından asılı olaraq ərazidə yol hərəkətinin

təşkilinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər verir.

7.17. Çatışmazlıqlar aşkarladığıda YPX inspektoru bu barədə növbətçiyə məlumat verir ki, o da bunları "Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən çatışmazlıqların uçotu jurnalı"na qeyd edir. Nasazlıqlar və hərəkət üçün maneələr aradan qaldırılana qədər zəruri olduqda hərəkətin tənzimlənməsini həyata keçirir, yol hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün tədbirlər görür.

7.18. YPX inspektoru xidmət yerini yalnız rəisinin, nizami polis hissəsinin komandirinin, onun müavinlərinin və ya növbətçi inspektorun icazəsi, göstərişi ilə aşağıdakı hallarda tərk edə bilər:

7.18.1. qonşu marşrutlarda hərəkətdəki maneə və təhlükələrin aradan qaldırılması ilə bağlı təxirəsalınmaz tədbirlər görülməsi;

7.18.2. şəxslərin polis orqanına gətirilməsi;

7.18.3. dayandırılmış nəqliyyat vasitələrinin duracağa gətirilməsi;

7.18.4. digər polis naryadları, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları tərəfindən xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə bağlı təxirəsalınmaz əməliyyat tədbirlərinin həyata keçirilməsinə yardım göstərilməsi;

7.18.5. nəqliyyat vasitələrinin təqib olunması;

7.18.6. yol-nəqliyyat hadisələri və digər bədbəxt hadisələr zamanı xəsarət alanlara yardım göstərilməsi;

7.18.7. yanğın və təbii fəlakətlərin nəticələrinin aradan qaldırılması üçün tədbirlərin görülməsi;

7.18.8. gözlənilmədən xəstələnmə;

7.18.9. müəyyən olunmuş vaxtda istirahət və qida qəbulu.

7.19. Patrul nəqliyyatında xidmət aparılması zamanı aşağıdakılar qadağandır:

7.19.1. kənar şəxs və yüklərin daşınması, eləcə də patrul nəqliyyatının nəzarətsiz qoyulması;

7.19.2. müəyyən xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsi zərurəti istisna olmaqla, yol hərəkəti qaydalarının pozulması, təyin olunmuş marşrutdan özbaşına kənarlaşma, xidmətin aparılma qaydasının dəyişdirilməsi;

7.19.3. patrul nəqliyyatının idarə olunmasının kənar şəxsə verilməsi;

7.19.4. saxlanılmış şəxslərin patrul avtomobilində nəzarətsiz qoyulması;

7.19.5. xidmət zamanı vətəndaşlarda ikrah hissi yaradan hərəkətlərə yol verilməsi;

7.19.6. müəyyən edilmiş iş qrafikindən və ya post cədvəlindən kənara çıxmaq.

8. İnzibati xətalərin sənədləşdirilməsi və qeydiyyatı

8.1. Dövlət yol polisinin yol hərəkətinə nəzarəti həyata keçirməyə səlahiyyətli əməkdaşları tərəfindən videomüşahidə kameraları vasitəsilə qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş yol hərəkəti qaydaları, *yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və avtomobil yollarından istifadə* qaydaları əleyhinə olan inzibati xəta aşkar edildikdə xüsusi texniki vasitələrin məlumatları (inzibati xəta hadisəsinin baş verməsini və hansı nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü tərəfindən törədilməsini sübut edən nəqliyyat vasitəsinin qayda pozuntusunu əks etdirən iki fərqli və dövlət qeydiyyat nişanını əks etdirən bir fotosəkil və video materiallar) real vaxt rejimində elektron formada birbaşa BDYPI-nin mərkəzi informasiya sistemində ötürülür. [\[9\]](#)

8.2. İnzibati xəta hadisəsi DYP-nin səlahiyyətli əməkdaşı tərəfindən bilavasitə, o cümlədən xüsusi texniki vasitələrin (foto və ya videoqeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edilmiş inzibati xətalər istisna olmaqla) köməyi ilə aşkar edildikdə onun törədilməsində təqsirli hesab edilən şəxs barədə protokol və ya qərar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 18 noyabr tarixli 466 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş əlavələrə uyğun olaraq sürücülük vəsiqəsi və ya şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd əsasında tərtib edilir (*çıxarılır*).

8.3. İnzibati xəta törətmiş şəxs sürücülük vəsiqəsi əvəzinə müvəqqəti idarə etmək hüququ verən sənəd təqdim etdikdə onun barəsində sənədləşmə yalnız şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd əsasında aparılır.

8.4. İnzibati xəta haqqında protokol operativ nəqliyyat vasitəsində quraşdırılmış bort-kompüter vasitəsilə deyil, kağız formasında tərtib edildikdə protokol diyircəkli qələmlə yazılmalıdır. Protokolun korlanması, qrafit qələmlə yazılması, protokolda düzəlişlərin aparılması, başqa şəxslər tərəfindən ona əlavələrin edilməsi qadağandır.

8.5. Sürücü tərəfindən nəqliyyat vasitəsinin idarə etmək hüququnun məhdudlaşdırılması növündə inzibati tənbehin tətbiq edilməsini nəzərdə tutan xəta törədildikdə, inzibati xəta haqqında iş üzrə qərar çıxarılanadək onun sürücülük vəsiqəsi götürülür və həmin şəxsə nəqliyyat vasitəsinin müvəqqəti idarə etmək hüququ verən sənəd verilir.

8.6. Sürücü nəqliyyat vasitəsinin müvəqqəti idarə etmək hüququ verən sənədi və ya ona qaytarılan sənədlərini götürməkdən imtina etdikdə bu barədə hal şahidlərinin iştirakı ilə protokolda müvafiq qeyd aparılır.

8.7. Barəsində inzibati xəta haqqında icraat aparılan şəxs protokolla razılaşmayaraq onu imzalamaqdan imtina etdikdə, bu barədə protokolda müvafiq qeyd aparılmaqla xidmətin sonunda inzibati təcrübə üzrə baş inspektora (inspektora), yaxud bu vəzifə funksional olaraq həvalə edilmiş vəzifəli şəxsə təhvil verilir. Həmin işə xətanın törədildiyi yerdə patrul avtomobilində quraşdırılmış videokameranın görüntüləri əsasında yuxarı vəzifəli şəxs tərəfindən baxılır. Barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat aparılan şəxsin vəsatətinə əsasən inzibati xəta haqqında iş onun yaşadığı yer üzrə DYP orqanına baxılması üçün göndərildikdə xəta törədilməsini sübut edən müvafiq görüntülərə dair çəkiliş protokola əlavə edilməlidir.

8.8. Şəxsin eyni zamanda öz hərəkətləri ilə bir neçə inzibati xəta törətdiyi aşkar olunduqda tərtib edilmiş protokolda hər bir xəta göstərilir. Baxılma səlahiyyəti müxtəlif orqanlara aid olan bir neçə inzibati xəta aşkar olunduqda hər bir xəta üzrə ayrılıqda protokol tərtib edilir.

8.9. Protokollar və digər aidiyyəti sənədlər bir gün ərzində DYP hissələrində inzibati təcrübə üzrə inspektorlara (baş inspektorlara) və ya bu vəzifələrin icra olunması həvalə edilmiş digər vəzifəli şəxslərə təhvil verilməli, "İnzibati xətlər haqqında materialların uçotu jurnalı"nda (Təlimata 16 nömrəli əlavə) qeydiyyatata alınmalıdır.

8.10. İnzibati xəta nəticəsində zərər çəkən şəxsə maddi ziyan vurulduqda və ya onun sağlamlığına yüngül bədən xəsarəti yetirildikdə "Yol-nəqliyyat hadisəsinin sxemi" tərtib olunur və protokola əlavə edilir (Təlimata 17 nömrəli əlavə). Sxemdə nəqliyyat vasitələrinin hadisədən əvvəlki vəziyyətini təsvir etmək üçün mümkün olan bütün məlumatlar əks olunur və sxem onu tərtib edən DYP əməkdaşı, hadisənin iştirakçısı olan sürücülər və şahidlər tərəfindən imzalanır. Sürücülərə "Nəqliyyat vasitələrinin zədələnməsi barədə arayış" verilir (Təlimata 18 nömrəli əlavə).

8.11. Qaydanı pozan şəxs yol-nəqliyyat hadisəsi yerini tərk etmişsə, hadisə və onun şahidləri (varsa) barədə məlumatlar göstərilməklə raport tərtib edilir və tabeçilik üzrə yuxarı vəzifəli şəxsə təqdim edilir.

8.11-1. *Yol-nəqliyyat hadisəsinin baş verməsində təqsirli olan şəxsin müəyyən edilməsi üzrə tərəflər arasında mübahisə olmadıqı və həmin yol-nəqliyyat hadisəsi nəticəsində sağlamlığa zərər dəymədiyi halda sürücü yol-nəqliyyat hadisəsi yerini tərk edə bilər.* ^[10]

8.12. Qanunla müəyyən olunmuş hallarda yol hərəkətindən kənarlaşdırılaraq DYP-nin ən yaxın mühafizə olunan duracağına gətirilmiş nəqliyyat vasitəsinin saxlanması bir protokola əlavə edilən, digəri isə nəqliyyat vasitəsinin idarə edən şəxsə verilən iki nüsxədə olan "Nəqliyyat vasitəsinin mühafizə olunan duracağı yerləşdirilməsi barədə akt"la rəsmiləşdirilir (Təlimata 19 nömrəli əlavə). Aktın surəti duracaqda saxlanılır. *Nəqliyyat vasitəsinin saxlanması səbəbinin aradan qaldırıldığı barədə lazımi sənədlər təqdim edildikdən və ya inzibati xəta törətmiş şəxs barəsində inzibati xəta haqqında protokol tərtib edildikdən, nəqliyyat vasitəsinin duracağına gətirilməsi və onun orada saxlanması üçün haqq ödənilmədikdən dərhal sonra, saxlanmış nəqliyyat vasitəsi sahibinə qaytarılır. Belə nəqliyyat vasitələrinin duracaqdan buraxılması üçün xüsusi icazə tələb olunmur. Nəqliyyat vasitəsi qanunsuz saxlanmışdırsa və ya lazımi qaydada saxlanılmaması nəticəsində maddi zərər vurulmuşdırsa, onun sahibi inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət edə bilər.* ^[11]

8.13. İnzibati xəta törədilməsinə görə DYP əməkdaşı tərəfindən nəqliyyat vasitəsi dayandırıldıqda həmin nəqliyyat vasitəsi ilə bağlı mərkəzi informasiya sistemində hər hansı bir qərarın olub-olmaması, balla qiymətləndirilən xəta törədildikdə isə müvafiq cərimə balı barədə məlumatlar BDYPİ-nin mərkəzi informasiya sistemində sorğu edilməklə yoxlanılmalıdır.

8.14. İnzibati xəta törədilməsinə görə vəzifəli şəxslər barəsində protokol tərtib edilərkən onların müvafiq vəzifənin icrasına məsul olmaları barədə təsdiqləyici sənəd tələb olunmalıdır.

8.17. Nəqliyyat vasitəsinin idarə edən şəxsin sərxoş vəziyyətdə olduğunu güman etməyə kifayət qədər əsaslar olduqda ona xüsusi texniki vasitədən (alkotestr, narkotestr) istifadə etməklə sərxoşluq vəziyyətinin müəyyən edilməsi üçün müayinə olunma təklif olunur. Şəxs bundan imtina etdikdə və ya müayinənin nəticəsi ilə razılaşmadığı halda tibbi müayinəyə aparılır. Bu halda müvafiq protokol tərtib edilir (Təlimata 14 nömrəli əlavə) və həmin sənədin surəti barəsində belə tədbir tətbiq edilən şəxsə verilir.

8.18. Yol patrul xidməti inspektoru tərəfindən tərtib edilmiş protokolun dolğunluğu onu qəbul edən şəxs tərəfindən yoxlanılaraq bu barədə müvafiq qeyd aparılır və "İnzibati xətlər haqqında materialların uçotu" jurnalında qeydiyyatata alınır. Digər ərazi polis orqanlarından və nizami polis hissələrdən daxil olan protokol və ona əlavə edilən sənədlər isə inzibati təcrübə üzrə inspektor tərəfindən işlənən ayrı jurnalda qeydiyyatata alınır .

8.19. DYP hissəsinin rəhbərinin dərkənarı ilə inzibati xəta haqqında işlər inzibati təcrübə üzrə inspektor tərəfindən "İnzibati xətlər haqqında materialların uçotu" jurnalının 4-cü qrafasında imza edilməklə qəbul edilir.

8.20. Baxılması üçün aidiyyəti üzrə göndərilən işlər barədə "İnzibati xətlər haqqında materialların uçotu" jurnalının 7-ci qrafasında müvafiq qeydlər edilir.

8.21. *Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 125.4-cü maddəsinə uyğun olaraq foto və ya video qeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edilmiş inzibati xətlərə görə çıxarılmış inzibati tənbeh vermə haqqında elektron qərarın həmin Məcəllənin 57.1-57.5-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada "Poçt haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulmuş sifarişli poçt göndərişi vasitəsilə rəsmi çatdırılması barədə məlumatlar 1 gün müddətində BDYPİ-nin mərkəzi informasiya sistemində göndərilir.* ^[12]

8.22. İnzibati tənbeh vermə haqqında elektron qərarlar üzrə materialları barələrində icraat aparılan şəxslərə rəsmi qaydada çatdırmaq mümkün olmadığına görə həmin sənədlərin surətinin verilməsi məqsədi ilə nəqliyyat vasitəsinin saxlanması barədə qəbul edilmiş qərarlar əsasında yol patrul xidməti inspektorları tərəfindən nəqliyyat vasitələri dayandırıldıqda *barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə elektron qərar qəbul edilmiş şəxsə həmin sənədlərin surəti təqdim edildikdən və müvafiq qeydlər aparıldıqdan (Təlimata 20 nömrəli əlavə) dərhal sonra nəqliyyat vasitəsi buraxılır.* ^[13]

8.22-1. *Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 123.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan sorğunu hüquqi şəxsin öz hüquqi ünvanı üzrə fəaliyyət göstərməməsi səbəbindən 20 gün müddətində həmin Məcəllənin 57.1-57.5-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş qaydada çatdırmaq mümkün olmadıqda, həmin sorğunun verilməsi məqsədilə DYP qurumları tərəfindən inzibati xətanın törədildiyi nəqliyyat vasitəsinin dayandırılaraq müvafiq sənədin təqdim edilməsi barədə qərar qəbul edilir. Bu halda dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin istifadə çəsinə həmin sorğu təqdim edildikdən və müvafiq qeydlər aparıldıqdan dərhal sonra nəqliyyat vasitəsi buraxılır. Bu qaydada təqdim edilən sorğu rəsmi qaydada verilmiş hesab olunur.* ^[14]

8.23. Əcnəbilərin iştirakı ilə baş vermiş yol-nəqliyyat hadisəsinin sənədləşdirilməsi zamanı protokolda nəqliyyat vasitəsinin sığortalamış olan şirkətin ünvanı, sığorta sənədinin nömrəsi, verilmə tarixi və yeri qeyd edilir, nümayəndə dəvət olunur. Beynəlxalq yol hərəkətində iştirak edən əcnəbi sürücülərinin yol-nəqliyyat hadisəsində iştirakı və nəqliyyat vasitəsinin zədələnməsinin xarakteri (gömrük plomblarının zədələnməsi, banın, ban örtüyünün tamlığının pozulması, nəqliyyat vasitələrinin zədələnməsi) barədə verilmiş arayışda qeyd edilir.

9. İnzibati xətalər haqqında işlərə baxılması

9.1. Nəqliyyat vasitəsini idarəetmə hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış şəxs barəsində qüvvədə olan müvəqqəti idarə etmək hüququ verən sənəd əsasında protokol tərtib edildiyi halda həmin şəxs sürücülük hüququ olan şəxs kimi məsuliyyətə cəlb olunur.

9.2. Hüquqi şəxslərə (*dövlət qurumlarına*) məxsus nəqliyyat vasitəsini idarə etmiş şəxsin yol hərəkəti qayda pozuntularına yol verməsinə görə hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırıldığı hallarda qərarın qüvvəyə minmə tarixi göstərilməklə onun nəqliyyat vasitələrini idarəetmə hallarının yolverilməzliyi barədə hüquqi şəxs (*dövlət qurumu*) məlumatlandırılmalıdır. ^[15]

9.3. Nəqliyyat vasitəsini idarə etmə hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış (həmin müddətdə), sürücülük vəsiqəsinin etibarlılıq müddəti keçmiş, nəqliyyat vasitəsini idarə etmək üçün müvafiq kateqoriyası (*altkateqoriyası*) olmayan şəxslər sürücülük hüququ olmayan şəxs qismində məsuliyyətə cəlb olunur. Sürücülük vəsiqəsinin təqdim edilməməsi şəxsin sürücülük hüququ olmayan şəxs qismində məsuliyyətə cəlb olunmasına əsas vermir. ^[16]

9.4. Sürücülük vəsiqəsi o halda itmiş hesab olunur ki, sürücü əvvəlcədən müvafiq orqanlara müraciət etməsi barədə təsdiqləyici sənəd təqdim etsin. Müvafiq cərimə balı toplandığı halda, o, sürücülük hüquqlu olması kimi hesab edilməklə barəsində müvafiq inzibati tənbeh tədbirləri görülməlidir.

9.5. Nəqliyyat vasitəsini idarə etmə hüququ müvəqqəti məhdudlaşdırılmış şəxsin sürücülük vəsiqəsi qərarın surəti ilə birlikdə qərar qəbul edildiyi vaxtdan 3 gün müddətində xidməti ərazi üzrə imtahan-qeydiyyat məntəqəsinə göndərilir.

9.6. Sürücülük hüququnun məhdudlaşdırılması haqqında qərar qəbul edildiyi gündən 3 iş günü müddətində hüququ məhdudlaşdırılmış şəxs sürücülük vəsiqəsini müvafiq DYP orqanına təqdim etməlidir. Sürücülük hüququnun məhdudlaşdırılması müddətinin hesablanması üçün DYP orqanı tərəfindən BDYPİ-nin mərkəzi informasiya sistemində qərar qəbul edildiyi gün müvafiq qeyd aparılmalıdır. Sürücülük vəsiqəsi itirildiyi hallarda isə hüququ məhdudlaşdırılmış şəxs 3 iş günü müddətində bu barədə ərizə verməlidir.

9.7. Sürücülük hüququ məhdudlaşdırılmış şəxs sürücülük vəsiqəsini təqdim etmədikdə hüququn məhdudlaşdırılması müddətinin axımı dayandırılır. Bu halda müddətin axımı müvafiq sənədin alındığı və ya həmin sənədin itirilməsi barədə ərizənin verildiyi gündən başlayır.

9.8. Toxunulmazlıq hüququna malik olan əcnəbi tərəfindən törədilmiş inzibati xəyata görə protokol tərtib olunur və sənədlər onun özünə qaytarılır. Həmin protokol əcnəbinin beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq məsuliyyət məsələsinin həll edilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyinə göndərilir.

9.9. Toxunulmazlıq hüququndan istifadə edən əcnəbinin nəqliyyat vasitəsini sərxoş vəziyyətdə idarə etdiyinə kifayət qədər əsas olduqda o, nəqliyyatı idarə etməkdən kənarlaşdırılır və ona tibbi müayinədən keçmək təklif olunur. Bu barədə dövlət yol polisi hissəsinin (daxili işlər orqanının) növbətçi hissəsinə məlumat verilir. Nəqliyyat vasitəsi aid olduğu diplomatik nümayəndəliyin səlahiyyətli nümayəndəsinə təhvil verilir.

10. Yol-nəqliyyat hadisələri zamanı yol polisi əməkdaşının hərəkətləri

10.1. YPX inspektoru ona məlum olmuş, patrul postundan və ya marşrutundan kənar baş verənlər də daxil olmaqla, yol-nəqliyyat hadisəsi barədə nizami polis hissəsinin və ya daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə məlumat verməli və aldığı göstərişlərə müvafiq olaraq hərəkət etməlidir.

10.2. Hadisə barədə məlumatın bilavasitə hərəkət iştirakçısından aldığı zaman YPX inspektoru onu diqqətlə dinləməli və aşağıdakıları qeyd etməlidir:

10.2.1. hadisə haqqında məlumat vermiş şəxsin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı və telefon nömrəsi, hadisənin şahidləri barədə məlumatları;

10.2.2. hadisənin yeri, vaxtı, növü və hallarını;

10.2.3. xəsarət alanlar haqqında məlumatları;

10.2.4. xəsarət alanlara tibbi yardımın göstərilməsi haqqında məlumatı;

10.2.5. xəsarət alanların hansı müalicə müəssisələrinə və kim tərəfindən göndərilməsini;

10.2.6. xəsarət alanların göndərildiyi nəqliyyat vasitələrinin tipi, markası, rəngi və dövlət qeydiyyat nişanı haqqında məlumatları;

10.2.7. hadisəyə aidiyyəti olan nəqliyyat vasitələri, sərnişinlər, piyadalar və yol hərəkətinin digər iştirakçıları haqqında məlumatları.

10.3. İnsanların xəsarət alması və ya həlak olması ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi yerinə çatdıqda YPX inspektoru əməliyyat-istintaq qrupu gələndək:

10.3.1. xəsarət alanların sayını müəyyənləşdirir, onların vəziyyətinin ağırlıq dərəcəsini qiymətləndirir, təcili tibbi yardım çağırır, o gələndək və ya çağırmaq imkanının olmadığı halda xəsarət alan şəxsə ilkin tibbi yardım göstərir və zəruri olduqda onların tibb müəssisələrinə çatdırılmasını təşkil edir, xəsarət alanların soyadı, adı, atasının adı, yaşayış yeri (iş yeri) barədə məlumatları toplayır;

10.3.2. nəqliyyat vasitələri, hadisədə iştirak etmiş sürücüləri və hadisəyə aidiyyəti olan digər şəxsləri, habelə hadisənin şahidlərini müəyyənləşdirir, müəyyən olunmuş qaydada hadisə iştirakçılarının sürücülük sənədlərini yoxlayır, əməliyyat-istintaq qrupu gələndək həmin şəxslərin hadisə yerində qalmasını təmin edir;

10.3.3. patrul avtomobilində quraşdırılmış videokameranı işlək vəziyyətdə saxlamaqla hadisəyə aidiyyəti olan maddi sübutların, izlərin, əmlak və digər əşyaların tamlığı və qeydə alınması üçün tədbirlər görür, bort-kompüter vasitəsi ilə hadisə yerinin şəklini çəkir;

10.3.4. hadisə yerinə gəlmiş əməliyyat-istintaq qrupunun rəhbərinə (prokurora, müstəntiqə,

dindirməni həyata keçirən əməkdaşa) hadisəyə aidiyyəti olan şəxslər və şahidlər haqqında məlumatı məruzə edir, maddi sübutları ona təqdim edir və sonradan onun göstərişi ilə hərəkət edir;

10.3.5. nəqliyyatın dolayı yolla hərəkətini təşkil edir, bunun mümkün olmadığı halda isə hadisə iştirakçıları və iki hal şahidinin iştirakı ilə nəqliyyat vasitələrinin yeri, hadisənin izlərini və aidiyyəti olan digər əşyaları qeydə alıb, bundan sonra hərəkətin bərpa olunması üçün tədbirlər görür;

10.3.6. yol-nəqliyyat hadisələrinin iştirakçısı olan sürücü nəqliyyat vasitəsilə hadisə yerindən qaçmışsa, onun ehtimal olunan hərəkət istiqamətini, nəqliyyat vasitəsinin markası, tipi, dövlət qeydiyyat nişanı, rəngi, eləcə də nəqliyyat vasitəsi və sürücünün xüsusi əlamətləri barədə məlumatları toplayır. YPX inspektoru hadisə yerinə baxış və şahidlərin verdiyi məlumatlar, hadisə yerindən qaçmış sürücü və nəqliyyat vasitəsi haqqında toplanmış məlumatları dərhal nizami polis hissəsinin və ya daxili işlər orqanının növbətçisinə məruzə edir və bundan sonra onun göstərişlərinə müvafiq olaraq hərəkət edir;

10.3.7. içərisində diplomatik immunitetə malik şəxslərin olduğu nəqliyyat vasitəsinin iştirak etdiyi yol-nəqliyyat hadisəsilə bağlı materialların rəsmiləşdirilməsi zamanı (tibbi yardıma ehtiyacları olmadıqda) YPX inspektoru sürücüyə həmin hadisə ilə bağlı materialların tərtib olunmasında iştirak etməyi təklif edir. Həmin şəxs materialların tərtib olunması zamanı iştirak etmək istəmədiyini bildirərsə, YPX inspektoru hadisə iştirakçıları haqqında zəruri məlumatları qeyd edir və onların getməsinə imkan verir. Belə hallarda hadisə yerinə baxış protokolunda sürücünün iştirak etməməsinin səbəbi haqqında qeyd aparılır və protokol onu tərtib edən və iki hal şahidi tərəfindən imzalanır.

10.4. Ağır nəticəli yol-nəqliyyat hadisəsi baş verdikdə və yaxud təxirəsalınmaz hallarda növbətçi hissəyə dərhal məlumat vermək imkanı olmadıqda, YPX inspektoru hadisə yerinə gedir, zərərçəkənlərə tibbi yardım göstərilməsi üçün yubanmadan tədbirlər görür, digər DYP əməkdaşından, yaxud şəxslərdən növbətçi hissəyə məlumat verilməsini xahiş edir.

10.5. İnzibati xəta törədilməsi nəticəsində nəqliyyat vasitələri, yüklər, yollar, yol qurğuları və digər əmlakın zədələnməsinə səbəb olmuş və yalnız maddi ziyanla nəticələnən hallarda hadisənin rəsmiləşdirilməsi zamanı YPX inspektoru patrul avtomobilində quraşdırılmış məsafədən səs ötürən mikrofonu işlək vəziyyətdə saxlamaqla videokamera vasitəsilə hadisə yerinin görüntüsünü qeydə almaqla nəqliyyat vasitələrinin sürücülərindən və şahidlərdən zəruri məlumatlar alır. Yazılı izahatlar alınanda hadisə vaxtı nəqliyyat vasitəsinin yeri və vəziyyəti, hərəkət sürəti, görünüşü, hadisəni törədənlərin hadisəyə qədər və hadisə zamanı hərəkətləri və sair suallar dəqiqləşdirilir.

10.6. Hadisə yerinə baxış keçiriləndən və hadisəni törətmiş şəxslər, habelə şahidlər dinləndən sonra aşağıdakı sənədlər tərtib olunur:

10.6.1. inzibati xəta haqqında protokol;

10.6.2. yol-nəqliyyat hadisəsi yerinin sxemi;

10.6.3. hadisə iştirakçılarının və şahidlərin izahatları;

10.6.4. yol-nəqliyyat hadisəsinin uçot qaydaları ilə müəyyən edilmiş qeydiyyat vərəqəsi;

10.6.5. hadisə yerindən sürücünün nəqliyyat vasitəsi ilə birgə yayındığı halda onun axtarışı üçün keçirilmiş ilkin tədbirlər barədə sənədlər və raport.

10.7. Sürücüsü hadisə yerindən yayınmış nəqliyyat vasitəsi tapıldıqda DYP əməkdaşı ona baxış keçirir, nəqliyyat vasitəsinin texniki vəziyyəti yoxlanılmaqla nəticəsi ilə bağlı protokol tərtib edilir.

11. Nəqliyyat vasitələrinin və yol hərəkəti iştirakçılarının axtarışı işi

11.1. YPX inspektoru qaçırılmış, oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin, yol-nəqliyyat hadisəsi yerindən qaçıb gizlənmiş yol hərəkəti iştirakçılarının axtarılması ilə bağlı tədbirlər görür.

11.2. Patrul post və marşrutlarında xidmət aparan zaman YPX inspektoru axtarışda olan nəqliyyat vasitələrini saxlayır, tipini, modelini, dövlət qeydiyyat nişanını, eyniləşdirmə nömrəsini, şassi (rama), ban və mühərrikin nömrəsini nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyat şəhadətnaməsində yazılanlarla tutuşdurur və ya mərkəzi informasiya sistemində qoşulmuş kompüter vasitəsilə yoxlayır.

11.3. Axtarılan nəqliyyat vasitəsi tapıldığı halda YPX inspektoru dərhal bu barədə nizami polis hissəsi və ya daxili işlər orqanının növbətçi hissəsinə məruzə edir, nəqliyyat vasitəsinin və onun içində olan şəxslərin saxlanması üçün tədbirlər görür. Bu zaman şəxsi təhlükəsizliyin, yol hərəkəti iştirakçılarının təhlükəsizliyinə riayət olunması üçün bütün zəruri tədbirlər, eləcə də izlər, cinayət alətləri, digər maddi sübutların tamlığının qorunması üçün tədbirlər görülür.

11.4. YPX inspektoru axtarışda olan nəqliyyat vasitəsinə aşkar etdiyi halda "Nəqliyyat vasitəsinə baxış haqqında protokol" tərtib edir (Təlimata 21 nömrəli əlavə).

11.5. Axtarılan nəqliyyat vasitələrinin və cinayət əməlləri törətmiş şəxslərin saxlanması, eləcə də təqdim olunmuş sənədlərin, dövlət qeydiyyat nişanlarının saxtalaşdırılması, nəqliyyat vasitələrinə istehsalçı zavodlar tərəfindən vurulmuş markanın dəyişdirildiyi, məhv edildiyi, aqreqlərin nömrələrinin qeydiyyat sənədlərinə, uçot məlumatlarına müvafiq olmadığına aşkarlanması, itirilmişlər (oğurlanmışlar) arasında olan sənədlərin aşkar olunması zamanı materialların rəsmiləşdirilməsi cinayət-prosessual qanunvericiliyin normalarına müvafiq olaraq həyata keçirilir. Toplanmış ilkin məlumatlar, nəqliyyat vasitələri pozuntunun aşkarlandığı (törədildiyi) yer üzrə daxili işlər orqanına təhvil verilir.

11.6. Təlimat zamanı axtarışda olan nəqliyyat vasitəsi və şəxs barədə məlumat alan YPX inspektoru bu barədə "Yol-patrul xidməti inspektorunun xidməti kitabçası"na qeyd edir, xidmət zamanı nəqliyyat vasitələri arasında onları axtarır.

11.7. "Yaxalama" planı və digər axtarış tədbirlərinin keçirilməsi barədə əmr aldıqda bu plana uyğun yerini tutur və hərəkəti haqqında növbətçi hissəyə məruzə edir.

11.8. Axtarış elan edilmiş və yaxud cinayət törətməkdə şübhəli bilinən şəxsi yaxalamaq mümkün olmadıqda YPX inspektoru dərhal növbətçi hissəyə onun hərəkət istiqaməti və ehtimal olunan gizləmə

biləcəyi yer barədə məlumat verir.

11.9. "Yaxalama" təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri planının və ya daxili işlər orqanlarının digər əməliyyat planlarının həyata keçirilməsi zamanı DYP əməkdaşları sipər postlarına cəlb olunur və əlamətlərinə görə axtarılanlara bənzəyən nəqliyyat vasitələrinin yoxlanmasını həyata keçirir.

12. Stasionar YPX postunda xidmətin aparılması

12.1. Stasionar YPX postlarında xidmət aparan YPX inspektorlarının üzərinə aşağıdakı vəzifələr qoyulur:

12.1.1. yol hərəkətinə nəzarət, inzibati xətalərin qarşısının alınması və profilaktikası, sərəncamverici-tənzimləyici fəaliyyətin həyata keçirilməsi;

12.1.2. dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünün qanunla nəzərdə tutulmuş sənədlərinin yoxlanması;

12.1.3. təhqiqat, istintaq və məhkəmə orqanlarından gizlənen, yol-nəqliyyat hadisəsi yerindən və cəzanın çəkilməsindən yayınan şəxslərin axtarışı və saxlanması;

12.1.4. qeyri-qanuni silah, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr, narkotiklər və narkotik tərkibli maddələri daşıyan, eləcə də digər cinayətlərin törədilməsində şübhəli bilinən şəxslərin aşkarlanması;

12.1.5. dayandırılmış nəqliyyat vasitələrinin sürücülərindən yolların vəziyyəti, yol şəraiti, gecə vaxtı yolun hərəkət hissəsində saxlanmış nəqliyyat vasitələri ilə bağlı məlumatlar alınması;

12.1.6. şəxslərin həyat və sağlamlığı üçün təhlükə yaradan təbii fəlakətlər və hava şəraitinin pisləşməsi zamanı, habelə gecə vaxtı dayanmaq üçün nəqliyyat vasitələrinin sürücülərinə yardım göstərilməsi;

12.1.7. əməliyyat-profilaktik tədbirlərin keçirilməsi zamanı daxili işlər orqanlarının əməkdaşlarına yardım göstərilməsi, o cümlədən dayandırılmış nəqliyyat vasitələrinə baxış keçirilməsi, şəxslərin, nəqliyyat vasitələrinin, qeydiyyat və sürücülük sənədlərinin, aqrekat nömrələrinin, qaçırılmış və oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin informasiya sistemində əsasən yoxlanması;

12.1.8. yolların, yol qurğularının, texniki nizamlaşdırma vasitələrinin vəziyyəti, yolların buraxıcılıq qabiliyyəti, hava şəraiti, dayandırılmış nəqliyyat vasitələri haqqında zəruri informasiyanın toplanması və gündəlik olaraq onun növbətçi hissəyə ötürülməsi.

13. Yol hərəkəti iştirakçıları ilə qarşılıqlı münasibət

13.1. YPX inspektorunun yol hərəkəti iştirakçıları ilə qarşılıqlı münasibəti insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına hörmət edilməsi, qanunçuluq, qanun qarşısında bərabərlik, təqsirsizlik prezumpsiyası, ədalətlik və inzibati xətalərin qarşısının alınması prinsiplərinə əsaslanmalıdır.

13.2. Yol hərəkəti iştirakçılarına müraciət edərkən YPX inspektoru sağ əlini baş geyiminə yaxınlaşdıraraq, hərbi təzim qaydasında salam verib öz vəzifəsini, xüsusi rütbəsi və soyadını deməklə özünü təqdim etməli, nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması səbəbini bildirməlidir. Vətəndaş tərəfindən ona müraciət edildiyi halda, əməkdaş eyni tələbləri yerinə yetirərək yardım göstərməli, qoyulmuş məsələnin həlli üçün lazımı köməklik göstərməlidir.

13.3. Vətəndaşlarla söhbət zamanı yol polisi əməkdaşları təmkinli olmalı, mübahisələrə girməməli, soyuqqanlılığını itirməməli, kobudluğa kobudluqla cavab verməməlidir.

13.4. YPX inspektorunun hərəkətləri yol hərəkəti iştirakçılarına aydın olmalı, sürücülərə siqnallar isə onların məcburən digər nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinə maneələr yaratmasına yol verməmək üçün (qəflətən əyləcin basılması, manevr etmək zərurəti) vaxtında verilməlidir.

13.5. YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin dayandırılmaqda yubanmadan sürücüyə yaxınlaşmalı və dayandırma səbəblərindən, yol hərəkəti iştirakçılarının vəziyyəti və davranışından asılı olaraq hərəkət etməlidir.

13.6. YPX inspektoru aşağıdakı hallarda sürücüyə nəqliyyat vasitəsinin kabinəsindən (salonundan) çıxmağı təklif edə bilər:

13.6.1. nəqliyyat vasitəsinin texniki nasazlığının və ya yükün daşınması qaydalarının pozulması hallarının aradan qaldırılması üçün;

13.6.2. sürücünün sərxoş vəziyyətdə olduğunu ehtimal etmək üçün kifayət qədər əsas olduğu halda;

13.6.3. nəqliyyat vasitəsinin aqrekat və detallarının nömrələrinin qeydiyyat sənədlərindəki qeydlərlə sürücünün iştirakı ilə tutuşdurulması üçün;

13.6.4. nəqliyyat vasitəsi və yükə baxış keçirilməsi üçün;

13.6.5. sürücü və ya sənişinlərin cinayət törətməsində şübhəli bilindiği halda;

13.6.6. yol hərəkətinin digər iştirakçılarına yardım göstərilməsinə köməkliyin tələb edildiyi və ya müvafiq sənədləşmənin aparıldığı hallarda.

13.7. Sürücü nəqliyyat vasitəsinin qaçırmaqda və sürücü və ya sənişinlərin cinayət törətməkdə şübhəli bilindiği hallarda, yol-nəqliyyat hadisəsi törətməklə hadisə yerindən qaçdıqda nəqliyyat vasitəsinin saxlanması əsl səbəbini bildirməməli, öz niyyətini büruzə vermədən sürücü ilə danışmaq üçün bəhanə tapmalıdır.

13.8. Sərəncamlar qısa və aydın verilməli, onların ünvanlandığı şəxslər tərəfindən yanlış və ya ikimənalı başa düşülməsinin mümkünlüyü istisna edilməlidir.

13.9. Yol hərəkəti qaydalarını pozan şəxsə onun hərəkətlərinin qeyri-qanuni olması xeyirxahlıqla, inandırıcı şəkildə və aydın izah edilməlidir.

13.10. Yanında uşaqlar olan şəxslərə iradları elə bildirmək lazımdır ki, uşaqlar bunu eşitməsin. DYP əməkdaşı yeniyetmələrlə də böyüklərlə olduğu kimi nəzakətlə davranmalıdır. Uşaqlara iradlar onların yaşı və inkişaf səviyyəsini nəzərə almaqla tutulmalıdır.

13.11. Müvafiq sənədlərin yoxlanması zamanı təqdim edilən sənədlər cildsiz qəbul edilməli, sənədlərin arasında aidiyyəti olmayan kağızlar olduqda onların təqdim edən şəxs tərəfindən götürülməsi təmin edilməli, götürülmüş sənədlərlə səliqəli davranılmalı və onlarda hər hansı qeydlər edilməməlidir.

13.12. Münaqişəli vəziyyətlər yarandığı halda və ya yol hərəkəti iştirakçılarının tələbi ilə əməkdaş əlindən verməmək şərti ilə xidməti vəsiqəsini təqdim edir, hüquqlarını və hərəkətlərindən (*hərəkətsizliyindən*) inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət edilməsi qaydasını izah edir, vətəndaşa yazılı formada öz narazılığını bildirməyi təklif edir. Bütün bunlar barədə inzibati xətalara bağlı tərtib edilən inzibati xəta haqqında protokolda qeyd aparılır. ^[17]

13.13. Qanun pozuntusunun sənədləşdirilməsi zamanı hərəkət iştirakçısı YPX inspektorunun qanuni tələbini icra etməkdən imtina etdikdə, habelə əsassız iddialar və tələblər irəli sürməklə konfliktli vəziyyət yaratdıqda rəhbər vəzifəli əməkdaşın hadisə yerinə dəvət olunması məqsədi ilə YPX inspektoru növbətçi hissəyə və birbaşa rəisinə məlumat verir.

13.14. Tərtib edilmiş protokola əlavə olunmuş sürücülük vəsiqəsinin əvəzinə sürücüyə bir ay müddətinə nəqliyyat vasitəsinin müvəqqəti idarə etmək hüququ verən sənəd verilir. Sürücü həmin sənədi götürməkdən və protokol ilə tanış olmaqdan imtina etdikdə iki hal şahidinin iştirakı ilə protokolda müvafiq qeydlər edilməlidir. Bu halda YPX inspektoru sürücünün avtomobili idarə edərək getməsinə icazə verməməli, müvafiq sənədin mütləq qaydada götürülməsinin vacibliyini izah etməli, əks halda nəqliyyat vasitəsinin yol hərəkətindən kənarlaşdırılacağı barədə sürücüyə məlumat verməlidir.

13.15. YPX inspektorlarının hərəkət iştirakçılarından hər hansı bir qiymətli əşya və ya hədiyyə qəbul etməsi qadağandır.

13.16. YPX inspektoru yolda məcburi dayanmış hərəkətə maneə yaradan nəqliyyat vasitəsi sürücülərinə dayanmanın səbəblərinin aradan qaldırılmasında kömək etməli, lazım gəldikdə digər hərəkət iştirakçıları da yardım göstərilməsinə cəlb etməlidir. Ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitəsi texniki nasazlıq səbəbindən dayandıqda onun sərnişinlərini eyni istiqamətdə gedən nəqliyyat vasitələri ilə yola salmalıdır.

13.17. YPX inspektoru yolu keçmək istəyən qocalara, *əlilliyi olan şəxslərə* və uşaqlara köməklik göstərməlidir. Uşaqların tədris müəssisələrinə və geriyyə hərəkəti zamanı yolun qəza təhlükəli sahələrində olmalı, onların təhlükəsizliyini təmin etməlidir. ^[18]

14. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslərlə qarşılıqlı münasibət

14.1. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikasının ərazisində törətdikləri inzibati xətalara görə ümumi əsaslarla inzibati məsuliyyətə cəlb olunurlar.

14.2. Qeydiyyatda alınması haqqında vəsiqələrində onların diplomatik imtiyazları olması barədə qeyd olan əcnəbilər diplomatik immunitetə malikdir.

14.3. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə əsasən, Azərbaycan Respublikasında toxunulmazlıq hüququndan istifadə edən əcnəbilərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində törətdikləri inzibati xətalara görə məsuliyyət məsələsi beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq həll edilir. Diplomatik immunitetə malik şəxslərin yol hərəkəti qaydalarının pozuntusuna görə inzibati məsuliyyətə cəlb edilməsi, inzibati qaydada tutulması, şəxsi axtarış aparılması və üzərində olan əşyaların yoxlanılması, nəqliyyat vasitəsinə baxış keçirilməsi, şahid ifadələrinin verilməsinə cəlb edilməsi qanunla qadağan olunur.

14.4. Diplomatik immunitetə malik olan şəxslərin yol hərəkəti sahəsində törətdiyi inzibati xətaya görə YPX inspektoru tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada inzibati xəta haqqında protokol tərtib edilir, bu halda həmin şəxsin sürücülük vəsiqəsi alınmır.

14.5. YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin diplomatik immunitetə malik olan əcnəbi tərəfindən sərxoş vəziyyətdə idarə edilməsindən şübhələndikdə, ona müayinədən keçməyi təklif edir. Həmin şəxs buna etiraz etdikdə YPX inspektoru onu nəqliyyat vasitəsinin idarə etməkdən kənarlaşdırır və bu barədə növbətçi hissəyə məlumat verir. O, inzibati protokol tərtib edərək şəxsin tibbi müayinədən yayınmasını qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada sənədləşdirir və nəqliyyat vasitəsi diplomatik nümayəndəliyin səlahiyyətli əməkdaşına təhvil verilir.

14.6. YPX inspektoru nəqliyyat vasitəsinin idarə etməkdən kənarlaşdırdığı diplomatik immunitetə malik olan əcnəbiyə, mənsub olduğu dövlətin respublikamızdakı nümayəndəliyinə məlumat verməsi üçün telefon danışığı aparmağa imkan yaratmalıdır.

14.7. YPX inspektoru diplomatik immunitetə malik olan əcnəbinin razılığı əsasında, sürücülük vəsiqəsi olan və əcnəbi ilə eyni nəqliyyat vasitəsində hərəkət edən şəxsə saxlanmış nəqliyyat vasitəsinin idarə etməyə imkan verməlidir.

14.8. Diplomatik immunitetə malik olan şəxsin xidməti və şəxsi nəqliyyat vasitələri təxliyyə avtomobili vasitəsilə müvəqqəti saxlanması üçün duracağa aparıla bilməz. Belə nəqliyyat vasitəsinin tıxac yaratması və digər nəqliyyat vasitələrinin və piyadaların hərəkətinin mühüm dərəcədə məhdudlaşdırılmasına səbəb olduğu hallarda onların yeri evakuatorla dəyişdirilə bilər.

14.9. Diplomatik immunitetə malik olan şəxslərin xidməti və şəxsi nəqliyyat vasitələrində təcili tibbi yardım göstərmək, habelə təbii fəlakət yerlərinə getmək, həmçinin nəqliyyat vasitələrinin daşınması üçün istifadə olunma bilməz.

15. İnzibati xətalara haqqında işlər üzrə kargüzarlığın aparılması

15.1. İnzibati xətalara üzrə icraatın aparılmasında tətbiq olunan ciddi hesabat sənədləri və jurnallar BDYPI-nin sifərişi ilə hazırlanır, mərkəzləşdirilmiş qaydada DYP hissələrinə paylanılır. DYP hissələri tərəfindən alınmış ciddi hesabat sənədləri "Ciddi hesabat sənədlərinin mədaxil və məxaric jurnalı"na uyğun yazılmalıdır (Təlimata 22 nömrəli əlavə).

Qeyd: Doldurulmamış ciddi hesabat sənədlərinin kserosurətinin çıxarılması və istifadəsi qadağandır.

15.2. Bu Təlimatda nəzərdə tutulan jurnallar nömrələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməli və daxili işlər orqanının dəftərxanasında qeydiyyatda alınmalıdır.

15.3. Digər DYP hissələrindən baxılması üçün daxil olmuş, eləcə də balla qiymətləndirilən inzibati xətlər haqqında icraatı başa çatdırılmış işlər ayrı-ayrı qovluqlara tikilərək səhifələri nömrələnməli və sonuncu vərəqədə onların sayı barədə qeyd aparılmalıdır.

15.4. İcraatı başa çatdırılmış inzibati işlər qərarın icra olunduğu gündən, inzibati xətlər haqqında materialların uçotu jurnalları dolduğu gündən qanunvericiliklə müəyyən olunmuş müddətdə saxlanılır.

15.5. DYP əməkdaşları məzuniyyətə buraxılarkən istifadə olunmamış ciddi hesabat sənədləri və icraatlarındakı işlər onlardan təhvil alınır.

15.6. Ciddi hesabat sənədləri və jurnallar qeyri-iş vaxtlarında icraatında iş olan əməkdaşə təhkim olunmuş metal şkaflarda saxlanılmalı və onun qapısı həmin əməkdaşə məxsus fərdi möhürlə möhürlənməlidir.

16. DYP-də inzibati xətlər haqqında işlərin aparılmasına nəzarət

16.1. İnzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın və kargüzarlığın düzgün aparılmasına gündəlik nəzarət DYP hissələrinin rəhbərləri tərəfindən təmin olunur.

16.2. BDYPİ iki ildə bir dəfə DYP hissələrində ciddi hesabat sənədlərinin təftişinin aparılmasını, inzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın aparılması vəziyyətinin yoxlanılmasını təşkil edir.

16.3. Bu zaman aşağıdakı məsələlər öyrənilir və qiymətləndirilir:

16.3.1. ciddi hesabat sənədlərinin qeydiyyatı, istifadəsi və saxlanması qaydalarına riayət edilməsi;

16.3.2. inzibati tənbeh növlərinin tətbiqinin qanuna uyğunluğu, işlər üzrə qəbul olunmuş qərarların icrasının təmin olunması vəziyyəti;

16.3.3. xətlərin uçotunun və təhlilinin aparılması, inzibati təcrübənin tətbiqinin hərəkət iştirakçılarının intizamının möhkəmləndirilməsinə, yol-nəqliyyat hadisələrinin qarşısının alınmasına istiqamətləndirilməsi vəziyyəti;

16.3.4. Protokollara, qərarlara dair və s. zəruri məlumatların mərkəzi informasiya sistemində daxil edilməsi vəziyyəti;

16.3.5. icraat müddətlərinə riayət olunması.

16.4. Təftişin nəticəsi müvafiq aktla rəsmiləşdirilir və BDYPİ-nin rəhbərliyinə məruzə olunur.

16.5. BDYPİ-nin mərkəzi informasiya sisteminin administratoru tərəfindən daxil edilmiş məlumatlar əsasında DYP hissələri tərəfindən inzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın gedişinə gündəlik olaraq operativ nəzarət həyata keçirilir, xidməti fəaliyyətdə müşahidə olunan nöqsan və çatışmazlıqlar barədə BDYPİ-nin rəhbərliyinə məruzə olunmaqla onların aradan qaldırılması üçün lazımi tədbirlər görülür.

16.6. İnzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın aparılması ilə bağlı məlumatların mərkəzi informasiya sistemində daxil edilməsi vəziyyəti BDYPİ-nin rəhbərliyinin göstərişi ilə əlavə yoxlamalar aparılmaqla öyrənilir.

17. İnzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın aparılması sahəsində məsuliyyət

17.1. İnzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın aparılması sahəsində qanunvericiliyin tələblərinə əməl olunmasına DYP hissələrinin rəhbəri və inzibati təcrübə üzrə baş inspektorları (inspektorları) məsuliyyət daşıyırlar.

17.2. Operatorlar tərəfindən daxil edilən məlumatlar həmin gün materialı icraata qəbul etmiş inzibati təcrübə üzrə inspektor və ya bu vəzifənin icra olunması həvalə edilmiş digər vəzifəli şəxslər tərəfindən yoxlanılmalı və müvafiq çatışmazlıqlar aradan qaldırılmalıdır.

17.3. Mərkəzi informasiya sistemində daxil edilmiş məlumatların dolğunluğuna operatorlar, funksional vəzifə ilə həvalə edilmiş şəxslər (inzibati təcrübə üzrə inspektor, dövlət avtomobil müfəttişi, taqım komandiri), eləcə də müvafiq DYP hissələrinin rəhbərləri məsuliyyət daşıyırlar.

17.4. İnzibati xəta haqqında məlumatların mərkəzi informasiya sistemində vaxtında, tam və düzgün daxil edilməsinə görə inzibati-təcrübə üzrə inspektorlar və operatorlar məsuliyyət daşıyırlar.

17.5. Balla qiymətləndirilən xəta barədə məlumatın digər qayda pozuntusu kimi kompüterə daxil edilməsi, eləcə də xəta törətmiş şəxs barədə məlumatlarda qeyri-dəqiqəliyə yol verilməsi halları üzrə BDYPİ tərəfindən dərhal araşdırma aparılaraq müvafiq tədbirlər görülür.

17.6. Ciddi hesabat sənədlərinin itirilməsi faktı aşkar edildikdə bu barədə dərhal BDYPİ-nə məlumat verilir. Fakt üzrə BDYPİ tərəfindən xidməti yoxlama aparılır, nəticəsi üzrə müvafiq tədbir görülməklə mərkəzi informasiya sistemində qeyd aparılır.

18. Şəxsi təhlükəsizliyin təmin olunması tədbirləri

18.1. Yol hərəkətinə nəzarət edərkən YPX inspektoru aşağıdakı əsas şəxsi təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etməlidir:

18.1.1. yol hərəkəti iştirakçılarında aydın görünməyə və qanun pozuntularının qarşısını vaxtında almağa imkan verən xidmət yeri seçmək;

18.1.2. sutkanın qaranlıq vaxtında və ya məhdudiyətli görünmə şəraitində yolun işıqlandırılmış sahələrində xidmət aparmaq, işıq verən jezl və işığı əks etdirən ləvazimata malik olmaq;

18.1.3. yol örtüyünün sürüşkən sahələrində dayanmaqdan çəkinmək;

18.1.4. sutkanın qaranlıq vaxtında nəqliyyat vasitəsinin dayandırılması məqsədilə yolun işıqlı sahəsini seçmək, bu mümkün olmadığı halda patrul nəqliyyatının xarici işıq siqnallarından istifadə etməklə yanaşı qırmızı və ya göy sayrışan işıq siqnalını işlək vəziyyətdə saxlamaq;

18.1.5. dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin yanında sürücünün sərt şəkildə qapını açmaqla və ya gözlənilmədən hərəkətə başlamaqla YPX inspektoruna zərbə vurmalarının mümkünlüyü istisna edən şəkildə dayanmaq;

18.1.6. nəqliyyatın hərəkəti üçün maneə və ya əməkdaş üçün təhlükə yaratdığı hallarda yolun hərəkət hissəsində qanun pozuntusunun araşdırılmasına və ya sənədləşdirilməsinə yol verməmək.

18.2. *Patrul avtomobili dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin arxasında saxlanılmalıdır. Yol şəraiti və hərəkət intensivliyi nəzərə alınmaqla patrul avtomobili dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin qarşısında da saxlanıla bilər. Nəqliyyatın hərəkəti üçün maneə və ya əməkdaş üçün təhlükə yarandığı hallar istisna olmaqla, əməkdaş dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin önündə və ya arxasında durmamalıdır.* ^[19]

18.3. Sənədlərin yoxlanması prosesində YPX inspektoru özü və sürücü arasında təhlükəsiz məsafə seçməli, arxasını ona çevirməməli, nəqliyyat vasitəsində və onun yanında olan şəxslərə nəzarət etməlidir. Naryadda olan digər YPX inspektoru onlara nəzarəti təmin etməyə imkan verən mövqe tutmalıdır.

18.4. Axtarışda olan nəqliyyat vasitəsinin, cinayət törədilməsində şübhəli bilinən şəxslərin aşkarlandığı halda naryadda olan əməkdaşlar konkret vəziyyətdən asılı olaraq silahın və ya digər əşyaların aşkar olunması məqsədilə nəqliyyat vasitəsinə baxış və ya saxlanılanlara şəxsi baxış keçirilməsi zamanı zəruri ehtiyat tədbirləri görməlidirlər.

18.5. Nəqliyyat vasitəsinə baxışı sürücü və sərnişinlərin avtomobilin salonunu tərk etməsindən və onların davranışına yol-patrul xidməti inspektorlarından biri tərəfindən nəzarətin edilməsindən sonra həyata keçirmək lazımdır.

18.6. Hadisə yerinə baxış keçirilən zaman yol hərəkəti qaydalarında nəzərdə tutulmuş qəza siqnal vasitələrinin qoyulması təmin edilməli, xüsusi işıq siqnalları yandırılmalıdır.

19. Xüsusi şəraitdə nizami polis hissələrinin və DYP bölümlərinin fəaliyyətinin təşkili

19.1. Kütləvi tədbirlərin keçirilməsi, *fövqəladə və ya hərbi* vəziyyət rejiminin təmin edilməsi zamanı hərəkət təhlükəsizliyi və ictimai asayişin təmin edilməsi yol polisi tərəfindən polisin post-patrul xidmətinin nizamnaməsinə müvafiq olaraq və DİN-in, ərazi daxili işlər orqanlarının xüsusi planlarına əsasən həyata keçirilir. Planlaşdırılmış tədbirlərin həyata keçirilməsi zamanı DYP-nin qüvvə və vasitələrinin bölüşdürülməsi nizami polis hissələrin (ərazi polis orqanlarının) rəhbərliyi tərəfindən əməliyyat planlarına müvafiq olaraq həyata keçirilir. ^[20]

19.2. Razılaşdırılmamış kütləvi tədbirlər keçirilərkən, o cümlədən avtomobil yolları və digər obyektlərin bağlanması ilə müşayiət olunan hərəkətlər, həmçinin kütləvi iğtişaşlar zamanı zəruri sayda yol polisi naryadlarının ayrılmasını daxili işlər orqanlarının rəisi (əməliyyat qərargahının rəhbəri) müəyyən edir.

19.3. Yaranan şəraiti nəzərə alaraq, patrul post və marşrutlarının dislokasiyasına *fövqəladə və ya hərbi* vəziyyət rejiminin təmin edilməsinə görə cavabdehlik daşıyan rəhbərlə razılaşdırılmaqla dəyişikliklər edilə bilər. ^[21]

19.4. Təbii fəlakətlər, epizootiyalar, iri istehsalat qəzaları, yanğın və digər *fövqəladə* hadisələr zamanı yol polisi əməkdaşları əməliyyat, qəza-xilasetmə xidmətləri avtomobillərinin maneəsiz keçməsinə yardım edir, ictimai asayişin bərpa olunması və qorunması, insanlar və əmlakın xilas edilməsi, xəsarət alanlara zəruri yardımın göstərilməsi, sahipsiz qalmış əmlakın mühafizəsi ilə bağlı tədbirlər həyata keçirir.

19.5. Təbii fəlakətlər nəticəsində yol hərəkətində yaranmış maneələr zamanı YPX inspektoru bu barədə növbətçi hissəyə məruzə edir, sürücülərin təhlükə haqqında xəbərdar olunması üçün tədbirlər görür. Qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda müvəqqəti olaraq hərəkəti məhdudlaşdırır və ya qadağan edir, nəqliyyat vasitələrini təhlükəli sahənin yanından keçməklə istiqamətləndirilməsini, xəsarət alanlara yardım göstərilməsini təşkil edir.

19.6. Təhlükəli yük daşıyan nəqliyyat vasitəsinin iştirakı ilə baş vermiş yol-nəqliyyat hadisəsi yerində YPX inspektoru ilk növbədə hadisənin yeri və vaxtı, onun səbəbi və nəticələri (nəqliyyat vasitəsinin texniki nasazlığı, qablaşdırılmış yükün dağılması, təhlükəli yükün yerləşdirildiyi qabın zədələnməsi), zərərçəkənlərin sayı, onların aldığı xəsarətlərin xarakteri, təhlükəli yükün sinfi və miqdarı barədə növbətçi hissəyə məlumat verir və bundan sonra onun göstərişinə uyğun hərəkət edir və imkan daxilində bu barədə aidiyyəti dövlət qurumlarına məlumat verir.

19.7. Avtomobil yolunda və ya ona bitişik ərazidə yanğın baş verdikdə YPX inspektoru dərhal növbətçi hissəyə və imkan olduqda Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq qurumlarına məlumat verir, mümkün olduqda yanğının söndürülməsi üçün tədbirlər görür, nəqliyyat vasitələrinin yanğın baş verdiyi ərazidən kənarlaşdırılmasını və yanğınsöndürən avtomobillərin maneəsiz gəlişini təmin edir.

20. Nəqliyyat vasitələrinin müşayiət olunması qaydası

20.1. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin patrul avtomobilləri ilə müşayiət olunması DİN, BDYPİ və Bakı şəhər Baş Polis İdarəsi Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəhbərliyi tərəfindən müəyyən olunur və müşayiət tapşırığı əsasında həyata keçirilir.

20.2. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin müşayiəti müəyyən edilmiş rəngləmə sxemləri, yazılar və tanınma nişanlarına malik, eləcə də xüsusi səs və işıq siqnalları ilə təchiz olunmuş patrul avtomobilləri vasitəsilə həyata keçirilir.

20.3. Müşayiət tapşırığı aldıqdan sonra nizami polis hissəsinin komandiri:

20.3.1. müşayiət üçün zəruri olan patrul avtomobilinin sayını müəyyən edir;

20.3.2. mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin hərəkət marşrutunu, hərəkətin təşkilinin xüsusiyyətlərini, patrul post və marşrutlarının dislokasiyasını, rabitə sistemini və müşayiəti həyata keçirən ekipajın heyətinin müşayiət olunanla qarşılıqlı əlaqəsini öyrənir;

20.3.3. müşayiət edənlərin tərkibini və rəhbərini təyin edir, onu təlimatlandırır. Müşayiəti həyata keçirən patrul avtomobilinin heyəti iki əməkdaşdan ibarət olmalıdır;

20.3.4. müşayiət üçün ayrılmış nəqliyyat vasitələrinin, mövcud radio-rabitə vasitələri, xüsusi işıq və səs signallarının sazlığının yoxlanmasını təşkil edir.

20.4. Müşayiəti həyata keçirən nəqliyyat vasitələrinin sürücülərinin təlimatlandırılmasını müşayiətin rəhbəri həyata keçirir.

20.5. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi bir patrul avtomobili vasitəsi ilə müşayiət zamanı o, müşayiət olunan nəqliyyat dəstəsinin önündə, onların hərəkət təhlükəsizliyini təmin edən məsafədə, verilmiş istiqamətdə hərəkət üçün nəzərdə tutulmuş kənar sol zolaqla hərəkət etməlidir.

20.6. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi iki patrul avtomobili vasitəsi ilə müşayiət zamanı onlardan biri Təlimatın 20.5-ci bəndində göstəriləni kimi hərəkət edir (aparıcı), ikincisi isə hərəkət istiqamətində bir hərəkət zolağı olan yollarda və digər təhlükəli yerlərdə digər nəqliyyat vasitələrinin mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinə qoşulmasının qarşısını almaq üçün müşayiət olunan mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin arxasınca hərəkət edir.

20.7. Mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsi üç patrul avtomobili vasitəsi ilə müşayiət zamanı onlardan biri (aparıcı) müşayiət olunan mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin önündə, müşayiət təhlükəsizliyini təmin edən məsafədə, ikincisi (signal) təhlükəsiz və maneəsiz hərəkətin təmin olunması üçün mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin önündə tədbirlərin görülməsi, naryadların müşayiət olunan nəqliyyat vasitələrinin yaxınlaşması haqqında xəbərdar edilməsi və aparıcı patrul avtomobili vasitəsi heyətinin hərəkət şəraiti haqqında məlumatlandırılması məqsədilə aparıcı avtomobilin önündə, 200-400 metr məsafədə verilmiş istiqamətdə hərəkət üçün nəzərdə tutulmuş kənar sol zolaqla hərəkət edir. Üçüncü patrul avtomobili (sonuncu) mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin arxasınca hərəkət edir.

20.8. Müşayiət zamanı hərəkət sürətini müşayiətin rəhbəri yol şəraitindən, nəqliyyat vasitələri və piyadaların hərəkət intensivliyindən, müşayiət olunan nəqliyyat vasitələrinin xarakteristikalarından asılı olaraq müəyyən edir. Bu zaman sürət DİN-in 1999-cu il 4 noyabr tarixli 018 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş, "Xüsusi təyinatlı avtomobillərin təhlükəsiz hərəkətinin təmin olunması haqqında Əsasnamə"də nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, yol hərəkəti qaydaları ilə müəyyən edilmiş həddi aşmamalıdır.

20.9. Müşayiət olunan mütəşəkkil nəqliyyat dəstəsinin hərəkət sürəti yol hərəkəti qaydaları ilə icazə verilmiş sürətdən az olarsa, yol şəraiti isə eyni istiqamətdə hərəkət edən nəqliyyat vasitələrinə onu ötməyə imkan verməzsə, müşayiət rəhbəri onun arxasında yığılan nəqliyyatın buraxılması üçün tədbirlər görür.

20.10. Hüquqi və fiziki şəxslərə, *habelə dövlət qurumlarına* məxsus nəqliyyat vasitələrinin yol polisinin patrul avtomobilləri vasitəsi ilə müşayiət olunması həmin nəqliyyat vasitələrinin sahibləri ilə bağlanmış müvafiq müqavilələr əsasında həyata keçirilir. [\[221\]](#)

21. Nizami polis hissələrinin və DYP bölümlərinin xidməti fəaliyyətinə nəzarətin təşkili və həyata keçirilməsi

21.1. YPX-nin aparılmasına gündəlik nəzarət nizami polis hissələrinin komandirləri, onun müavinləri, qərərgahın əməkdaşları, DYP bölümlərinin rəisləri tərəfindən həyata keçirilir. Yuxarı DYP orqanlarının, habelə DİN-in rəhbərliyinin tapşırığı əsasında digər xidmətlərin əməkdaşları tərəfindən aşkar və gizli yoxlamaların keçirilməsi yolu ilə xidmətin aparılmasına ümumi nəzarət həyata keçirilir.

21.2. Yoxlama keçirən şəxs əməkdaşların qarşısında duran vəzifələri, xidmətin təşkili və aparılması qaydasını, eləcə də yoxlanmalı olan patrul postu və ya marşrutunun ərazisindəki əməliyyat vəziyyətini bilməlidir.

21.3. Aşkar yoxlamalar zamanı yoxlama keçirən özünü təqdim etməli, xidməti vəsiqəsini göstərməlidir. Yoxlanılan əməkdaşlar yoxlama keçirənin gəlməsi haqqında dərhal növbətçi hissəyə məruzə edir.

21.4. YPX inspektorlarının xidməti fəaliyyətini yoxlayan əməkdaşlar post və patrul avtomobillərində quraşdırılmış videokamera və texniki vasitələrin yaddaşındakı məlumatlardan da istifadə edə bilirlər və onlar yoxlama zamanı aşağıdakılara xüsusi diqqət yetirməlidirlər:

21.4.1. əməkdaşın xarici görünüşünə və bu Təlimatın 6.6-cı bəndində göstərilən ləvazimatlara malik olmasına;

21.4.2. təlimatlandırma zamanı və xidmət aparılması prosesində verilmiş göstərişləri bilməsinə və onların yerinə yetirilməsinin vəziyyətinə;

21.4.3. xidmət aparılan patrul postunda (marşrutunda) əməliyyat şəraitinə, qəzalılığın vəziyyətinə və həmin sahədə xidmət aparılmasının xüsusiyyətləri ilə bağlı məlumatlara malik olmasına;

21.4.4. YPX inspektorlarının fəaliyyətini nizamlayan hüquqi aktlarla bağlı bilgilərinə, onların müddəalarını rəhbər tutmaq bacarığına;

21.4.5. təhkim edilmiş patrul nəqliyyatının saz vəziyyətdə olmasına;

21.4.6. əməkdaşın xüsusi texniki vasitələrdən istifadə etmək bacarığına;

21.4.7. patrul postunda (marşrutunda) əməkdaşın işinin təşkili və effektivliyinə;

21.4.8. hərəkətə nəzarətin forma və metodlarının optimal seçiminə, yol hərəkəti iştirakçıları tərəfindən törədilmiş qanun pozuntularının aşkarlanması və qarşısının alınması ilə bağlı taktiki üsulların tətbiqinə;

- 21.4.9. əməkdaşın yol hərəkətinin tənzimlənməsini təmin etmək bacarığına;
- 21.4.10. əməkdaşın mürəkkəb yol və əməliyyat şəraitində hərəkət etmək bacarığına;
- 21.4.11. inzibati xətlər haqqında tərtib olunmuş inzibati materialların tamlığı və qanunauyğunluğuna;
- 21.4.12. əməkdaşın hərəkət iştirakçıları ilə qarşılıqlı münasibətinə.
- 21.5. Aşkar yoxlama zamanı xidmətin aparılmasında çatışmazlıqların aşkarlandığı halda yoxlayan şəxs yerində onların aradan qaldırılması üçün tədbirlər görməli və əməkdaşa (naryada) əməli köməklik göstərməlidir.
- 21.6. Alay və bölük komandirləri, onların xidmət üzrə müavinləri tərəfindən rübdə bir dəfədən az olmayaraq, BDYPI rəhbərliyi tərəfindən isə istənilən vaxt xidmətin aparılması vəziyyəti aşkar və ya gizli şəkildə yoxlanılır.
- 21.7. Gizli yoxlama zamanı yoxlayıcı inspektorların hərəkətinə gizli nəzarət edir. Bu zaman yoxlamanın müddəti kifayət qədər uzun olmalıdır ki, YPX inspektorunun yol hərəkətinə nəzarət, xidmətin qanunauyğun aparılması müəyyənləşdirilə bilsin.
- 21.8. Yoxlamaların nəticələri təlimatların keçirilməsi zamanı əməkdaşların diqqətinə çatdırılır, eləcə də ayda bir dəfədən az olmayaraq xidməti müşavirələrdə müzakirə olunur.
- 21.9. YPX-nin aparılmasına nəzarət üzrə yoxlamalar planlı qaydada və yuxarı vəzifəli şəxs tərəfindən təsdiq olunmuş xidməti tapşırıq müvafiq olaraq həyata keçirilir. Yoxlamanın nəticəsi barədə arayış tərtib olunaraq xidməti tapşırığı təsdiq edən yuxarı vəzifəli şəxsə məruzə olunur.

22. YPX-nin işinin qiymətləndirilməsi

- 22.1. YPX-nin nizami polis hissəsinin bütövlükdə fəaliyyəti aşağıdakı istiqamətlər üzrə qiymətləndirilir:
- 22.1.1. xidmət aparılan ərazidə qəzalılığın vəziyyəti, yol-nəqliyyat hadisələrinin törədilməsinə səbəb olan yol hərəkəti qaydalarının pozulmasının qarşısının alınması istiqamətində görülən tədbirlərin effektivliyi;
- 22.1.2. şəxsi heyət arasında nizam-intizamın vəziyyəti və qanunçuluğa riayət olunması;
- 22.1.3. naryada daxil edilmiş qüvvə və vasitələrin operativ idarə edilməsinin təmin olunması;
- 22.1.4. cinayətlər və yol-nəqliyyat hadisələri barədə daxil olan məlumatların, ərizələrin uçotunun vaxtli-vaxtında aparılması;
- 22.1.5. silah, döyüş sursatı, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin, rabitə, mühafizə vasitələrinin, operativ və kriminalistik texnikanın, xidməti sənədlərin mühafizəsi;
- 22.1.6. fövqəladə hallar və digər ekstremal vəziyyətlərdə hərəkət etmək hazırlığı;
- 22.1.7. sosial sorğular, vətəndaşların müraciətlərinin nəticələrinə əsasən əhalinin nizami polis hissəsinin fəaliyyətinə münasibəti;
- 22.1.8. patrul nəqliyyatının saz vəziyyətdə saxlanması və onun təyinatı üzrə istifadə olunması, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin tətbiqinin səmərəliliyi.
- 22.2. YPX əməkdaşının xidməti fəaliyyəti aşağıdakı əsas istiqamətlər üzrə qiymətləndirilir:
- 22.2.1. qanunçuluğa riayət olunması;
- 22.2.2. müvafiq normativ-hüquqi aktların tələblərini, əməliyyat şəraitini, öz hüquq və vəzifələrini bilməsi;
- 22.2.3. cinayətlərin açılmasında rolu, yol-nəqliyyat və digər hadisələrə reaksiya verilməsi operativliyi;
- 22.2.4. xidməti sənədləşmənin aparılmasının düzgünlüyü;
- 22.2.5. informasiyasının qəbulu, işlənməsi və ötürülməsinin keyfiyyəti;
- 22.2.6. texniki vasitələrdən istifadənin effektivliyi;
- 22.2.7. yol hərəkəti iştirakçıları və daxili işlər orqanlarının əməkdaşları ilə davranma mədəniyyəti.
- 22.3. Yol hərəkətinə nəzarət üzrə fəaliyyət hər ay və hər rüb nizami polis hissəsinin komandiri və DYP bölümünün rəisi tərəfindən ümumiləşdirilir və təhlil olunur. Nəticələr əməliyyat müşavirələri və təlimatlandırma zamanı yol polisi əməkdaşlarının diqqətinə çatdırılır, eləcə də xidməti binadakı stendlərdə işıqlandırılır.

23. YPX-nin qüvvə və vasitələri ilə operativ idarəetmənin təşkili

- 23.1. YPX-nin qüvvə və vasitələri ilə operativ idarəetməni nizami polis hissəsinin komandiri (DYP bölümünün rəisi) növbətçi hissə vasitəsilə, o olmadıqda isə ərazi daxili işlər orqanlarının növbətçi hissələri vasitəsilə həyata keçirir.
- 23.2. Növbətçi hissə DİN-in Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinin tabeliyinə daxildir.
- 23.3. Növbətçi hissənin qarşısında duran vəzifələrin həyata keçirilməsi üçün növbətçi hissənin rəisindən, məsul növbətçidən, növbətçi köməkçisindən və növbətçi hissənin ştat cədvəlinə uyğun olaraq digər əməkdaşlardan ibarət sutkalıq naryad təyin edilir.
- 23.4. Nizami polis hissələrinin növbətçi hissələri DİN-in 2002-ci il 2 yanvar tarixli "DİO-nun operativ növbətçi hissələrinin işinin təşkilinə dair Təlimatın təsdiq edilməsi barədə" əmrini, yol hərəkəti, ictimai asayişin qorunması sahəsində müvafiq hüquqi aktları, o cümlədən bu Təlimatı xidməti fəaliyyətində rəhbər tuturlar.
- 23.5. Növbətçi hissəyə aşağıdakı vəzifələrin icrası həvalə edilir:
- 23.5.1. fasiləsiz olaraq xidmət aparılan ərazilərdə (yollarda) operativ şərait və hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı məlumatları toplamaq, onu təhlil etmək və qiymətləndirmək;
- 23.5.2. yollarda fasiləsiz və təhlükəsiz hərəkətin təmin olunması, nəqliyyat axınlarının nizamlanması, hərəkət zamanı maneələrin və tıxacların aradan qaldırılması məqsədi ilə qüvvə və

vasitələrin operativ idarə olunması;

23.5.3. yol-nəqliyyat hadisələri, cinayətlər və digər hüquq pozuntuları haqqında məlumatları və müraciətləri qəbul etmək və uçota almaq;

23.5.4. yol-nəqliyyat hadisələrinin sənədləşdirilməsi və hadisənin nəticəsi ilə əlaqədar təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün əməliyyat-istintaq qrupunun hadisə yerinə göndərilməsini təmin etmək;

23.5.5. hadisə yerindən qaçıb gizlənən şəxslərin və onların nəqliyyat vasitələrinin, qaçırılmış və ya oğurlanmış nəqliyyat vasitələrinin axtarılmasını təşkil etmək və onların uçotunu aparmaq;

23.5.6. növbətçi hissədə saxlanılan silah, sursat və digər xüsusi vasitələri şəxsi heyətə vermək və onlardan qəbul etmək;

23.5.7. verilmiş sərəncamların vaxtında və tam şəkildə yerinə yetirilməsinə nəzarət etmək;

23.5.8. inzibati binada və onun yardımçı tikililərində daxili qaydaların yerinə yetirilməsinə, yanğın əleyhinə təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmasına nəzarət etmək;

23.5.9. informasiya-məlumat işini həyata keçirmək;

23.5.10. avtonəqliyyat vasitələrinin verilmiş sərəncam, o cümlədən müqavilə əsasında müşayiət olunmasını təşkil etmək.

23.6. Məsul növbətçinin hüquqları:

23.6.1. xidmət aparılan ərazidə hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsində xidmətə cəlb edilmiş əməkdaşlara rəhbərlik etmək;

23.6.2. xidmətə cəlb edilmiş qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsində müvəqqəti dəyişikliklər etmək, qəbul edilmiş qərar haqqında sonradan rəhbərliyə məruzə etmək;

23.6.3. verilən sərəncamların vaxtında və tam şəkildə yerinə yetirilməsinə nəzarət etmək;

23.6.4. operativ şərait mürəkkəbləşdikdə qüvvə və vasitələrlə təcili yardım göstərilməsi məqsədilə, habelə lazımi informasiya almaq üçün DİN-nin Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinə və rayon-şəhər polis orqanlarının növbətçi hissələrinə müraciət etmək;

23.6.5. nizami polis hissəsinin komandiri və ya DİN-in Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinin sərəncamına əsasən şəxsi heyətin toplanmasını elan etmək;

23.6.6. cinayət törətməkdə şübhəli bilinən şəxsləri qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada saxlamaq, onları müvafiq polis orqanlarına təhvil vermək;

23.6.7. normativ hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş hallarda əl qandallarından və digər xüsusi vasitələrdən istifadə etmək;

23.6.8. qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada başqa tədbirlər görmək.

23.7. Məsul növbətçinin vəzifələri aşağıdakılardır:

23.7.1. xidmətə çıxan əməkdaşlara xidməti silahı və döş nişanını, habelə xidməti nəqliyyat və xüsusi texniki vasitələri vermək və qəbul etmək, onların komplekt və saz olmasını yoxlamaq, bu barədə müvafiq jurnallarda qeydlər aparmaq;

23.7.2. xidmətə gəlməyən və naməlum səbəblərdən xidmətdən qayıtmayan əməkdaşlar barəsində nizami polis hissəsinin komandirinə dərhal məruzə etmək və onun göstərişi ilə hərəkət etmək;

23.7.3. yol-nəqliyyat hadisələri, cinayətlər, hadisə yerindən yayınmış şəxslər, qaçırılmış və oğurlanmış nəqliyyat vasitələri, həyata keçirilən və nəzərdə tutulan kütləvi ictimai-siyasi, idman və digər tədbirlər, hava şəraitinin dəyişməsi, avtomobil yollarının, yol qurğularının və yol hərəkətini nizamlayan texniki vasitələrin vəziyyəti, yol hərəkətinə, operativ şəraitə, qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsinə təsir göstərə bilən başqa amillər haqqında məlumatları qəbul edib təhlil etmək, qiymətləndirərək aidiyyəti üzrə məlumat vermək;

23.7.4. xidmətdə olan əməkdaşların fasiləsiz idarə olunmasını, onların öz arasında və daxili işlər orqanlarının digər xidmət sahələri əməkdaşları ilə qarşılıqlı əlaqəsini, yol-nəqliyyat hadisələrinin profilaktikasında, ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində fəallığını təmin etmək;

23.7.5. xidmət aparılan ərazidə əməliyyat şəraitindəki dəyişikliklər, habelə xidmətlə bağlı yuxarı DYP orqanlarının göstərişlərini şəxsi heyətə çatdırmaq.

23.8. Məsul növbətçi qüvvə və vasitələrin idarə olunması sahəsində aşağıdakı funksiyaları həyata keçirir:

23.8.1. şəxsi heyətin dislokasiyaya uyğun olaraq fasiləsiz idarə olunmasını, şəraitin dəyişməsi ilə əlaqədar onların birgə fəaliyyətini, aktivliyini və manevr etməsini təmin etmək;

23.8.2. xidmətdə olan əməkdaşlarla daima əlaqə saxlamaq, onlardan vəziyyətin dəyişməsi ilə əlaqədar məlumat və digər informasiyaları qəbul etmək;

23.8.3. şəraitin təhlükəli olaraq dəyişməsi zamanı komandirin icazəsi ilə, qüvvə və vasitələrin yerdəyişməsini aparmaq, o olmadıqda ehtiyat qüvvələrdən istifadə etmək və digər təxirəsalınmaz tədbirlər görmək;

23.8.4. nəqliyyatın hərəkətində yaranan tıxacların aradan qaldırılması üçün həmin ərazidə və ona yaxınlıqda xidmət aparın əməkdaşları oraya göndərmək, əgər bu ərazidə nəqliyyatın hərəkətinə maneə olan digər hallar varsa onların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görmək;

23.8.5. hava şəraitinin nəqliyyatın normal hərəkətinə təhlükə yaradacaq dərəcədə pisləşməsi gözlənildikdə, hərəkət iştirakçılarının bu barədə xəbərdar edilməsi üçün şəxsi heyətə müvafiq sərəncamlar vermək;

23.8.6. nəqliyyatın və ya piyadaların böyük hərəkət intensivliyi nəticəsində yol hərəkətinin çətinləşdiyi hallarda əməkdaşlara hərəkətin tənzimlənməsi üçün müvafiq sərəncamlar vermək;

23.8.7. texniki tənzimləmə və radio-cihaz vasitələrinin sıradan çıxması barədə məlumat aldıqda bu barədə qeydiyyat apararaq texniki əməkdaşlara təxirəsalınmadan müvafiq göstərişlər vermək;

23.8.8. yolların hərəkət hissəsində müvafiq icazə olmadan qazma və digər təmir işləri aparılması barədə məlumat aldıqda bu işləri dayandıraraq nəqliyyatın normal hərəkətini təmin etmək.

23.9. Şəxsi heyət xidməti başa vurduqdan sonra məsul növbətçinin hərəkətləri:

23.9.1. xidməti başa vurmuş əməkdaşlardan silah, sursat və digər texniki vasitələri, xidməti avtomotoneqliyyatı qəbul edir, onların tam komplekt formasını və sazlığını yoxlayır;

23.9.2. hadisə və yol hərəkəti qaydalarının pozuntuları barədə tərtib edilmiş materialları qəbul edir və onları aidiyyəti üzrə təhvil verir.

23.10. Cinayət hadisələri, inzibati xətalər və digər hadisələr barədə məlumat və müraciətlərin qəbulu və baxılması ilə əlaqədar məsul növbətçinin hərəkətləri:

23.10.1. növbətçi bütün növbə ərzində yol-nəqliyyat və cinayət hadisələri, inzibati xətalər barədə məlumat və müraciətləri qəbul edir və vaxtında aidiyyəti üzrə rəhbərliyə məruzə edir;

23.10.2. şəxslər müraciət edən zaman növbətçi onlara qarşı diqqətli və nəzakətli olmalı, özünü təqdim etməli və müvafiq izahlar verməlidir.

24. Məlumatların toplanması və qiymətləndirilməsi sahəsində məsul növbətçinin hərəkətləri

24.1. Məsul növbətçi xidmət aparılan ərazidə məlumatların gündəlik toplanmasını, təhlil edilməsini və qiymətləndirilməsini təmin edir.

24.2. Növbətçi növbə ərzində aşağıdakı məlumatlara malik olmalıdır:

24.2.1. baş vermiş yol-nəqliyyat və təhlükəli cinayət hadisələri barədə;

24.2.2. aşkar olunmuş inzibati xətalər barədə;

24.2.3. hadisə yerindən yayınmış sürücülər, qaçırılmış və oğurlanmış nəqliyyat vasitələri, axtarılan cinayətkarlar barədə;

24.2.4. nəzərdə tutulan və həyata keçirilən kütləvi ictimai-siyasi, idman və digər tədbirlər, bu tədbir yerlərində şəxsi heyətin iştirak dərəcəsi barədə;

24.2.5. xüsusi təyinatlı avtomobillərin, mühafizə olunan şəxslərin, habelə rəsmi nümayəndə heyətlərinin müşayiət olunması barədə;

24.2.6. hava şəraitinin dəyişməsi, avtomobil yollarının vəziyyəti, yol qurğularının və yol hərəkətini nizamlayan texniki vasitələrin vəziyyəti barədə;

24.2.7. əməliyyat şəraitinə, qüvvə və vasitələrin yerləşdirilməsinə təsir göstərə biləcək digər amillər barədə.

24.3. Məsul növbətçi daxil olmuş məlumatları sistemləşdirir və ümumiləşdirərək DYP idarəsinin rəisinə və onun müavinlərinə, nizami polis hissəsinin komandirinə, habelə bu Təlimatla və digər normativ-hüquqi aktlarda nəzərdə tutulduğu hallarda DİN-in Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinə məruzə edir.

24.4. Yol-nəqliyyat hadisələri barədə məlumat daxil olduqda məsul növbətçi aşağıdakı məlumatları dəqiqləşdirir:

24.4.1. hadisənin yeri və baş vermə vaxtı, onun xarakteri (növu), şəraiti və nəticəsi;

24.4.2. zərər çəkənlər barədə məlumat (soyadı, adı, atasının adı, yaşı, ünvanı, iş yeri, telefonu və s.);

24.4.3. zərər çəkənlərə tibbi yardım göstərilməsi, onların göndərildiyi tibb müəssisəsinin ünvanı, təsadüfi nəqliyyat vasitələri ilə göndərildiyi halda həmin nəqliyyat vasitəsinin markası və dövlət qeydiyyat nişanı barədə məlumatları;

24.4.4. hadisəyə aidiyyəti olan nəqliyyat vasitələrinin markası və dövlət qeydiyyat nişanları, onların sürücüləri barədə məlumatları;

24.4.5. məlumat verənin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı, telefonu, vəzifəsi.

24.5. Xidmət aparılan ərazi xaricində baş vermiş yol-nəqliyyat hadisələri barədə məlumat daxil olduqda bununla əlaqədar ərazi üzrə müvafiq polis orqanlarının növbətçi hissələrinə məlumat verilir.

24.6. Cinayət hadisəsinin baş verməsi barədə məlumat daxil olduqda onun yeri, vaxtı, şəraiti, nəticəsi, zərər çəkənlər, dəymiş ziyan, oğurlanmış əşyaların əlamətləri, hadisənin şahidləri, cinayətkarların əlamətləri və onlar haqqında məlumatlar dəqiqləşdirilir.

24.7. İctimai təhlükəsizliyin qrup halında pozulması və digər hüquq pozuntuları barədə məlumat daxil olduqda onun yeri və vaxtı, iştirakçıların sayı, fəallar, baş vermə səbəbi və nəticələri dəqiqləşdirilir.

24.8. Yol-nəqliyyat hadisələri barədə daxil olmuş məlumat əvvəlcə iş kitabına, dəqiqləşdirildikdən sonra "Yol-nəqliyyat hadisələrinin qeydiyyatı kitabı"na (DİN-in 326-99 əmrinə 4 nömrəli əlavə) qeyd edilir. Hadisə barədə nizami polis hissəsinin komandirinə və DİN-in Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinə məruzə edilir.

24.9. Yol-nəqliyyat hadisələri barədə məlumat aldıqdan sonra məsul növbətçi:

24.9.1. zərər çəkənlərə yardım göstərilməsi, hadisənin izlərinin saxlanması üçün əməliyyat-istintaq qrupunun gəlməsinə qədər hadisə yerinə ərazidə xidmət aparın əməkdaşları göndərir;

24.9.2. hadisə nəticəsində xəsarət alanlara tibbi yardım göstərilməsi üçün tədbirlər görür;

24.9.3. nəqliyyat vasitəsi yandığı halda yanğından mühafizə və xilasetmə orqanlarının əməkdaşlarını hadisə yerinə çağırır;

24.9.4. hadisə yerində olan nəqliyyat vasitələrinin, onlarda olan yükün və vətəndaşların şəxsi əmlakının qorunması üçün müvafiq sərəncam verir;

24.9.5. əməliyyat-istintaq qrupunun hadisə yerinə getməsi üçün tədbirlər görür (əməliyyat-istintaq qrupunun tərkibi yol-nəqliyyat hadisəsinin nəticəsindən asılı olaraq polis hissəsinin və daxili işlər orqanının məsul növbətçiləri tərəfindən birgə müəyyənləşdirilir).

24.10. Deputatlar, hakimiyyət orqanlarının rəhbər işçiləri, görkəmli elm, mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin həlak olması və yaxud xəsarət alması ilə nəticələnən yol-nəqliyyat hadisələri haqqında məlumat alındıqdan dərhal sonra DİN-in Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinə məlumat verilir.

24.11. Nəqliyyat vasitələrinin müşayiət edilməsi zamanı məsul növbətçinin hərəkətləri:

24.11.1. xüsusi təyinatlı nəqliyyat vasitələrinin müşayiəti zamanı məsul növbətçi DİN-in müvafiq normativ aktının tələblərini rəhbər tutur;

24.11.2. müşayiət marşrutu üzrə xidmət aparın əməkdaşları əvvəlcədən məlumatlandırır, müşayiət

olunanların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün YPX inspektorlarının vəzifələrini dəqiqləşdirir;

24.11.3. marşrut üzrə xidmət aparan YPX inspektorları ilə yerli polis orqanlarının əməkdaşlarının birgə fəaliyyəti üçün müvafiq tədbirlər görür;

24.11.4. müşayiət olunan nəqliyyat vasitələrinin texniki və ya digər səbəblərə görə dayanması zamanı bu səbəblərin aradan qaldırılması və hərəkətin davam etdirilməsi üçün müvafiq tədbirlər görür.

24.12. İriqabaritli, ağırçəkili nəqliyyat vasitələrinin avtomobil yollarında hərəkəti və təhlükəli yüklərin avtomobil yolları ilə razılaşdırılmış daşınması zamanı məsul növbətçi DİN-in bu barədə normativ aktının tələblərini rəhbər tutur.

24.13. Növbətçi hissəyə gətirilmiş şəxslərlə araşdırma zamanı məsul növbətçinin hərəkətləri:

24.13.1. gətirilmənin əsasını və qanunauyğunluğunu, gətirilmiş şəxsin şəxsiyyətini, onun vəziyyətini (sərxoş, xəstə olub-olmadığını) müəyyən edir, gətirilmiş şəxsə hüquqlarını izah edir;

24.13.2. gətirilmiş şəxs barədə araşdırmanı mümkün qədər qısa müddətdə aparır (3 saatdan çox olmayaraq);

24.13.3. sərxoş vəziyyətdə qaydanı pozan şəxslərin tibbi müayinəsini təşkil edir;

24.13.4. növbətçi hissəyə gətirilmiş şəxsin toxunulmazlıq hüququna malik olduğu müəyyən edildikdə dərhal onu azad edir və bu barədə polis hissəsinin komandirinə və DİN-in Növbətçi Hissələri İdarəetmə Xidmətinə məlumat verir;

24.13.5. diplomatik immunitetə malik olmayan əcnəbilər ilə araşdırmanı ümumi əsaslarla aparır və bu barədə polis hissəsinin komandirinə məlumat verir;

24.13.6. şəxsin növbətçi hissəyə əsassız gətirilməsi aydın olduqda ondan üzr istəyərək dərhal azad edir, öz səlahiyyətlərini aşmış əməkdaş barədə nizami polis hissəsinin komandirinə məlumat verir.

24.14. Silah, əməliyyat-texniki, xüsusi və nəqliyyat vasitələrinin verilib-alınması və saxlanması sahəsində məsul növbətçi tərəfindən görülən tədbirlər:

24.14.1. silahlar, döyüş sursatları, əməliyyat-texniki və xüsusi, radio-rabitə vasitələri silah otağındakı dəmir şkaflarda açarla bağlı və möhürlənmiş vəziyyətdə saxlanılır;

24.14.2. məsul növbətçi silah otağının açarını öz köməkçisindən başqa heç kəsə verə bilməz. Açarlara verilmiş xüsusi qeyd aparılmaqla və möhürün nömrəsi göstərilməklə edilir. Açarlara geri alınarkən məsul növbətçi möhürlərin pozulmasını aşkar edərsə təhvil-təslim nizami polis hissəsinin komandirinin təyin etdiyi komissiyanın iştirakı ilə aparılır;

24.14.3. xidməti vəzifəsini yerinə yetirən əməkdaşlara təhkim edilmiş silah bir sutkadan artıq olmayan müddətə əvəzedici vəərəqə əsasında "Silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilib alınması jurnalı"nda qeydiyyat aparılmaqla verilir və qəbul edilir;

24.14.4. nəqliyyat vasitələri hasarlanmış həyətdə, duracaq və ya qarajlarda məsul növbətçinin nəzarəti altında saxlanılır.

24.15. məsul növbətçi və onun köməkçisi növbətçi hissəyə verilmiş sənəd, əşya və digər maddi sübutların məsul şəxslərə verilməsinə qədər növbətçi hissədə saxlanmasına görə məsuliyyət daşıyırlar.

24.16. hüquqi aktlar və məlumat xarakterli sənədlər, məxfi jurnal və blanklar, alınmış qiymətli əşyalar ayrıca metal şkaflarda saxlanılır.

24.17. Məlumat-informasiya işini təmin etmək sahəsində məsul növbətçinin hərəkətləri:

24.17.1. DYP-nin, daxili işlər orqanlarının başqa qurumlarının fəaliyyəti ilə bağlı şəxslər növbətçi hissəyə müraciət etdikdə, növbətçi onlara ətraflı izah verir (məxfi xarakter daşıyan məlumatlar istisna olmaqla) və zəruri olduqda araşdırma aparır;

24.17.2. müraciət edənlər tərəfindən axtarılan şəxsin və ya nəqliyyat vasitəsinin yol-nəqliyyat hadisəsi iştirakçısı olub-olmaması ilə əlaqədar müvafiq yoxlama aparır və müraciət edənə məlumat verir;

24.17.3. müstəqil və ya nizami polis hissəsinin komandirinin razılığı ilə son dərəcə nəzakətli şəkildə yol-nəqliyyat hadisələri zamanı həlak olanların və yaralıların yaxın qohumlarına bu barədə xəbər verilməsini təmin edir;

24.17.4. nəqliyyat vasitələri və onların sahibləri barədə daxili işlər orqanları əməkdaşlarının sorğularına cavab verir.

25. Növbətçi hissənin işinin qiymətləndirilməsi

25.1. Növbətçi hissənin sutka ərzində xidmətdə olan əməkdaşlarının işi DYP idarəsinin rəhbərliyi, nizami polis hissəsinin komandiri və qərargah rəisi tərəfindən aşağıdakı meyarlar əsasında qiymətləndirilir:

25.1.1. növbə ərzində xidmət aparılan ərazidə qəzalılığın vəziyyəti;

25.1.2. növbətçi hissə əməkdaşlarının əməliyyat şəraitinə, öz vəzifə və hüquqlarına, YPX-nin fəaliyyətini nizamlayan normativ aktların tələblərinə bələd olması;

25.1.3. yol hərəkətinə nəzarətə cəlb olunmuş qüvvə və vasitələrlə operativ idarə olunmanın səviyyəsi;

25.1.4. yol-nəqliyyat və digər hadisələr barədə daxil olmuş məlumatların tam həcmdə toplanılması;

25.1.5. daxil olmuş məlumatlarla bağlı görülmüş tədbirlərin keyfiyyəti;

25.1.6. daxil olmuş müraciətlərə baxılması, növbətçi hissəyə gətirilmiş və tutulub saxlanılmış şəxslərlə iş zamanı qanunçuluğa riayət edilməsi və şəxslərlə davranışın vəziyyəti;

25.1.7. qəbul edilən qərarların düzgünlüyü;

25.1.8. hadisə yerindən yayınan sürücülərin, qaçırılan və oğurlanan nəqliyyat vasitələrinin axtarışı, habelə cinayətkarların yaxalanması, ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi üzrə YPX əməkdaşlarının digər xidmət sahələri ilə qarşılıqlı fəaliyyətinin təşkil edilməsi;

25.1.9. silahlardan, mövcud texniki və rabitə vasitələrindən və məlumat materiallarından istifadə etmək bacarığı;

25.1.10. silah-sursatın, xüsusi texniki və xidməti nəqliyyat vasitələrinin mühafizəsi;

25.1.11. xidməti sənədlərin vəziyyəti, növbətçi hissədə xidmət aparən əməkdaşların zahiri görkəmi və növbətçi otaqlarının səliqəli saxlanması.

26. YPX nizami polis hissəsinin komandirinin nümunəvi vəzifələri

26.1. Nizami polis hissəsinin komandiri müvafiq DYP orqanının rəisinə tabedir və o, nizami polis hissəsinin əməliyyat xidməti fəaliyyətinin təşkili və vəziyyətinə görə şəxsi məsuliyyət daşıyır. Nizami polis hissəsinin komandirinin vəzifələri aşağıdakılardır:

26.1.1. nizami polis hissəsinin qüvvə və vasitələrinin idarə edilməsinə dair əməliyyat şəraitinin təhlili əsasında təkliflər hazırlamaq və müvafiq DYP orqanının rəisinə təqdim etmək;

26.1.2. şəxsi heyətin təlimatlandırılmasını təşkil edərək onun keçirilməsində iştirak etmək, şəxsi heyətin xidmət aparmasına, sıra hazırlığına, xarici görünüşünə, geyim formasına nəzarət etmək;

26.1.3. yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və cinayətkarlıqla mübarizədə digər daxili işlər orqanları ilə qarşılıqlı fəaliyyəti təmin etmək, hüquq pozuntularının qarşısının alınması və onun nəticələrinin aradan qaldırılmasının forma və üsulları üzrə təlimin keçirilməsi zamanı təlim iştirakçılara metodiki və əməli köməklik göstərmək;

26.1.4. xidmət aparılması zamanı əməkdaşlar tərəfindən şəxsi təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün zəruri tədbirlərə, eləcə də tabel silahından, texnikadan və xüsusi vasitələrdən istifadə qaydalarına riayət olunmasına nəzarət etmək;

26.1.5. nizami polis hissəsinin xidməti fəaliyyətinin nəticələrinin bütövlükdə və hər bir əməkdaş üçün ayrılıqda uçotunun aparılmasını təşkil etmək, naryadların xidməti fəaliyyətinin konkret nəticələrini gündəlik olaraq təhlil etmək, yol hərəkəti sahəsində təhlükəsizliyin təmin olunması və yol hərəkəti sahəsində mövcud qanunvericiliyin tələblərinin tətbiq olunmasında onların rolunun artırılması üçün tədbirlər görmək;

26.1.6. neqativ halları, nizami polis hissəsinin xidməti fəaliyyətindəki nöqsanları və onların səbəblərini aşkar etmək və aradan qaldırılması üçün əməli tədbirlər görmək;

26.1.7. daxili işlər orqanlarının müvafiq qurumları ilə qarşılıqlı əlaqədə axtarılan nəqliyyat vasitələrinin aşkar edilməsi və saxlanması üzrə işi təşkil etmək, aylıq olaraq bu sahədə nəticələri təhlil edərək xidməti fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılmasına dair təkliflər hazırlamaq;

26.1.8. YPX inspektor heyətinin seçilməsini həyata keçirmək, tabeliyində olan əməkdaşların işgüzar və mənəvi keyfiyyətlərini bilmək;

26.1.9. xidməti və fiziki hazırlıq təlimlərinin keçirilməsini təşkil etmək, tabeliyində olan əməkdaşların təlim və tərbiyəsi işinə şəxsən rəhbərlik etmək, şəxsi heyət tərəfindən intizamın və qanunçuluğun pozulması hallarının qarşısının alınması üçün tədbirlər görmək;

26.1.10. nizami polis hissəsi üçün xidməti bina və lazımi avadanlıq (texniki vasitələr) ayrılması barədə DYP-nin rəhbərliyinə təkliflər vermək;

26.1.11. xidməti vəzifələrinin icrası ilə bağlı verilmiş bort-kompüterlərin YPX inspektoruna təhkim olunmasını təmin etmək;

26.1.12. şəxsi heyətin ehtiyac və tələbatını bilmək, onların həlli üçün vaxtında tədbirlər görmək, yaşayış, məişət və digər sosial məsələlərin həllində onlara köməklik göstərmək;

26.1.13. xüsusi təyinatlı avtomobillərin hərəkət təhlükəsizliyi tədbirlərinin həyata keçirilməsində şəxsən iştirak etmək, keçirilən belə tədbirlərin qüvvə və vasitələrlə təmin olunmasını təşkil etmək.

27. Nizami polis hissəsinin qərargah rəisinin nümunəvi vəzifələri

27.1. Nizami polis hissəsinin qərargah rəisinin vəzifələri aşağıdakılardır:

27.1.1. nizami polis hissəsinin iş planını işləyib hazırlamaq və onun icrasına, nizami polis hissəsində olan qüvvə və vasitələrin istifadəsinə nəzarət etmək;

27.1.2. DİN-in normativ sənədlərinin tələblərinə müvafiq olaraq nizami polis hissəsində xidmətin qarşısında duran əsas vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün əhəmiyyətli olan məlumatların qeydiyyatını, uçotunu, analizini təşkil etmək;

27.1.3. şəxsi heyət tərəfindən xidmətin aparılması qaydalarına əməl olunması və qanunvericiliyin tələblərinin düzgün tətbiq olunmasına riayət olunmasını öyrənmək, neqativ halları aşkar etmək məqsədilə təsdiq edilmiş iş planına və ya tapşırıqıya uyğun olaraq xidməti yoxlamaları təşkil etmək, zəruri halda şəxsən həmin yoxlamalarda iştirak etmək;

27.1.4. daxil olan və rəhbərlik tərəfindən nəzarətə götürülən müraciətlərin baxılmasını təmin etmək, sistemtik təhlil nəticəsində şikayət doğuran səbəblərin aşkar edilməsi və aradan qaldırılması istiqamətində təkliflər hazırlamaq, əməli tədbirlər görmək;

27.1.5. nizami polis hissəsinin kargüzarlıq işinin təmin olunmasını təşkil etmək;

27.1.6. nizami polis hissəsinin xidməti ərazisində əməliyyat vəziyyətini təhlil etmək, qüvvə və vasitələrin səmərəli istifadəsi məqsədilə təkliflər hazırlamaq, patrul post və marşrutlarının dislokasiyasının layihəsini hazırlamaq;

27.1.7. növbətçi hissənin işini təhlil etmək, növbətçilərin funksional vəzifələrinin icrasına nəzarət etmək;

27.1.8. aparılan axtarış, təhqiqat işləri üzrə materialların icrasına və baxılma müddətlərinə nəzarət etmək;

27.1.9. inzibati təcrübə sahəsində xidməti fəaliyyəti təşkil etmək, onun nəticələrinin təhlili əsasında bu işin təkmilləşdirilməsi üçün təkliflər hazırlamaq;

27.1.10. yol hərəkəti sahəsində mövcud qanunvericiliyin tətbiqi ilə bağlı icra intizamına nəzarətin həyata keçirilməsi üçün tədbirlər işləyib hazırlamaq;

27.1.11. xüsusi təyinatlı avtomobillərin hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında şəxsən iştirak etmək;

27.1.12. xidmətdə fərqlənən əməkdaşların mükafatlandırılması üçün təkliflər vermək.

28. Nizami polis hissəsinin qərargahının baş inspektorunun (inspektorunun) nümunəvi vəzifələri

28.1 Nizami polis hissəsinin qərargahının, inzibati qrupunun baş inspektorunun (inspektorunun) vəzifələri aşağıdakılardır:

28.1.1. nizami polis hissəsinin xidmət apardığı ərazidə baş verən yol-nəqliyyat hadisələrinin uçotunu aparmaq;

28.1.2. yol-nəqliyyat hadisələrinin təhlilini aparmaq, hadisələrin baş vermə səbəb və şəraitini müəyyənləşdirib (konkret hallarda bu məqsədlə hadisələrin görüntüsü, hadisə yerinin fotosəkli, uzaqdan səsötürən mikrafonun səsyazısı, hadisənin sxemi və s. istifadə edilə bilər) müvafiq informasiya və arayışlar hazırlayıb nizami polis hissəsinin komandirinə təqdim etmək;

28.1.3. YPX inspektor heyətinin xidmətə hazırlığına, onların xidməti fəaliyyətinə aşkar və gizli formada nəzarət edir, xidmətin aparılmasının, habelə verilmiş göstərişlərin icrası vəziyyəti barədə arayışla nizami polis hissəsinin komandirinə məruzə edir;

28.1.4. rəhbərliyin göstərişi əsasında şəxsi heyət tərəfindən yol verilən qanun pozuntusu hallarını araşdıraraq arayışlar hazırlayır;

28.1.5. YPX inspektorları tərəfindən həyata keçirilən nəzarətin forma və metodlarının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflər işləyib hazırlayır;

28.1.6. xidmətin aparılmasına və təşkilinə dair sənədlərin işlənilib hazırlanmasında iştirak edir;

28.1.7. əməkdaşların qanunazidd hərəkətləri (*hərəkətsizliyi*) barədə daxil olan müraciətlər üzrə araşdırma aparır, onların nəticəsi üzrə rəy və ya arayışlar hazırlayır. [\[23\]](#)

29. Dövlət yol polisi idarə, şöbə, bölmə rəislərinin yol-patrul xidmətinə rəhbərlik üzrə nümunəvi vəzifələri

29.1. Dövlət yol polisi idarə, şöbə, bölmə rəislərinin yol-patrul xidmətinə rəhbərlik sahəsində vəzifələri aşağıdakılardır:

29.1.1. qüvvə və vasitələrinin yerləşməsinə və istifadə olunmasına nəzarət etmək, xidmət ərazisində qəzaların, habelə hərəkət iştirakçıları tərəfindən qanunçuluğa riayət edilməsi vəziyyətindən asılı olaraq xidməti fəaliyyəti təhlil etmək və qiymətləndirmək;

29.1.2. şəxsi heyətin peşə hazırlığı səviyyəsinin artırılması məqsədilə təlim-tədris məşğələlərini keçirmək;

29.1.3. nizami polis hissələrinin rəhbərliyinin təkliflərinə baxmaq və şəxsi heyətin xidmət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş qərarlar qəbul etmək;

29.1.4. şəxsi heyət arasında nizam-intizamın möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş tədbirlər görmək;

29.1.5. xidməti vəzifələrinin icrası ilə bağlı verilmiş bort-kompüterlərin YPX inspektoruna təhkim olunmasını təşkil etmək;

29.1.6. daxil olmuş müraciətlər, *media subyektlərinin* məlumatları əsasında araşdırma aparılmasını təmin etmək, şəxsi heyət tərəfindən qanunçuluğa riayət olunmasına xüsusi diqqət yetirmək və əməkdaşlara müvafiq həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq etmək; [\[24\]](#)

29.1.7. xidməti fəaliyyətlə bağlı metodiki tövsiyələr işləyib hazırlamaq, müsbət iş təcrübəsini yaymaq;

29.1.8. nizami polis hissələrinin rəhbərliyinə xidməti vəzifələrinin icrasında köməklik göstərmək;

29.1.9. bu Təlimatın tələblərinə uyğun olaraq xidmətin təşkilinə və aparılmasına nəzarət etmək.

30. Nizami polis hissələrinin bölük və taqım komandirlərinin nümunəvi vəzifələri

30.1. Nizami polis hissələrinin bölük və taqım komandirlərinin nümunəvi vəzifələri aşağıdakılardır:

30.1.1. YPX-nin aparılması üçün naryada təyin edilmiş əməkdaşların hazırlanmasını, təlimatlandırılmasını və yerləşdirilməsini təşkil etmək;

30.1.2. qüvvə və vasitələrinin yerləşməsinə və istifadə olunmasına nəzarət etmək, xidmət ərazisində baş verən yol-nəqliyyat hadisələrinin təhlilini aparmaq, onların qarşısının alınması istiqamətində təkliflər vermək;

30.1.3. xidmət ərazisində quraşdırılmış yol nişanlarının qanunvericiliyə uyğunluğu və tamlığı, svetoforların və digər yol qurğularının sazlığının gündəlik olaraq müayinə etməklə qeydiyyatını aparmaq, mövcud çatışmazlıqlar barədə növbətçi hissəyə məlumat verməklə onların aradan qaldırılmasını təmin etmək;

30.1.4. tabelikdəki YPX inspektorlarının fəaliyyətini təhlil etmək və qiymətləndirmək, şəxsi heyətin peşə hazırlığı səviyyəsinin artırılması məqsədilə tədris məşğələlərini keçirmək;

30.1.5. şəxsi heyət arasında nizam-intizamın möhkəmləndirilməsinə yönəlmiş tədbirlər görmək;

30.1.6. xidməti vəzifələrinin icrası ilə bağlı verilmiş bort-kompüterlərin YPX inspektoruna təhkim olunmasını təşkil etmək;

30.1.7. gündəlik olaraq post və marşrutlarda xidmətə cəlb edilmiş hər bir YPX naryadı ilə birlikdə xidmətin aparılmasında iştirak etmək, xidmətin aparılmasını, qayda pozuntularının sənədləşdirilməsini və şəxslərlə ünsiyyətdə nümunəvi davranış qaydalarını əyani olaraq göstərmək;

30.1.8. tələb olunan jurnalların bu Təlimata uyğun doldurulmasını, xidməti istifadə üçün verilmiş texniki vasitələrin saz vəziyyətdə saxlanmasını təmin etmək;

30.1.9. bu Təlimatın tələblərinə uyğun olaraq xidmətin təşkilinə və aparılmasına nəzarət etmək.

“Yol-patrul xidməti haqqında
Təlimat”a
1 nömrəli əlavə

“Təsdiq edirəm”

(vəzifə, rütbə, ad, soyad)

(imza)

Patrul post və marşrutlarının
DİSLOKASIYASI

№	postun, marşrutun nömrəsi	postda, marşrutda xidmətin aparılması forması və növbəliyi	postun, marşrutun yerləşdiyi ərazi	rabitə əlaqəsi	xüsusi vəzifələr
1	2	3	4	5	6

Qeyd:

1. 2-ci sütunda postun, marşrutun nömrəsilə yanaşı, xidməti ərazinin uzunluğu (m, km), sərhədləri və mərkəzi göstərilir.
2. 3-cü sütunda postda (marşrutda) xidmətin aparılması forması (avto, moto və ya piyada) və növbəliyi (daimi, birnövbəli, ikinövbəli və ya üçnövbəli) göstərilir.
3. 4-cü sütunda şəhərlərin, yaşayış məntəqələrinin, küçə və meydanların, avtomobil yollarının adları göstərilir.
4. 5-ci sütunda naryadın növbətçi hissə və digər naryadlar ilə rabitə əlaqəsinin yaradılması qaydaları, rabitə əlaqəsi təmin olmayan ərazilər göstərilir.
5. 6-cı sütunda YPX inspektoruna həvalə olunmuş xüsusi vəzifələr göstərilir.

“ _____ ” - il
(tarix)

“Yol-patrul xidməti haqqında
Təlimat”a
2 nömrəli əlavə

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

POST CƏDVƏLİ

KİTABI

il Başlanmışdır: “ ” _____

“ ” _____ il
Qurtarmışdır:

Kitab səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

“Təsdiq edirəm”

(qurumun adı)

(vəzifə, rütbə, ad, soyad)

(imza)

“ _____ ” “ _____ ” _____ il
(gün) (ay) (il)

“ _____ ” “ _____ ” _____ il üçün
(gün) (ay) (il)

Yol-patrul xidməti naryadlarının
Post cədvəli

1. Qüvvə və vasitələrin sayı
- 1.1. Xidmətə başlayan əməkdaşların sayı:
 - mütləq norma _____
 - faktiki _____
- 1.2. Patrul avtomotonəqliyyatı:
 - mütləq norma _____
 - faktiki _____
2. Xidmətə cəlb edilən əlavə qüvvələr _____ (nəfər).
3. Naryadların növbə üzrə yerləşməsi.

№	postun, marşrutun nömrəsi	əməkdaşların soyadı, adı	verilib			fasiləyə çıxma vaxtı (saat, dəq)	xidmətə başlama haqda imza
			silah	əməliyyat-texniki və xüsusi vasitə	xidmətin növü, patrul nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nişanı		
1	2	3	4	5	6	7	8

4. _____ Təlimatı _____ apardı
(vəzifə, rütbə, ad, soyad)

5. _____ Xidmətin aparılmasının _____ yoxlanılması
(yoxlama tarixi, vaxtı, yoxlayıcının vəzifəsi, rütbəsi,)
(xidmət barədə qeydlər, görülən tədbirlər, imza)

6. Növbənin təhvil verilməsi və qəbul edilməsi barədə qeydlər.

(qurumun adı)
növbətçisi _____

(vəzifə, rütbə, ad, soyad)

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”a
3 nömrəli əlavə

**Patrul post və marşrut
VƏRƏQİ**

Marşrutun, postun nömrəsi _____

1. Marşrutun, postun xüsusiyyətləri:

1.1. Marşrutda, postda qəza təhlükəli yerlər

1.2. Yolayıcıları

(yeri, postu)

1.3. Yol istismar idarəsi

(yeri, postu)

1.4. Marşrut və postda yerləşən:

1.4.1. polis orqanlarının növbətçi hissələri

(yeri, telefon nömrəsi, orqanın adı)

1.4.2. tibb müəssisələri

1.4.3. yol (yeri, telefon nömrəsi) istismar sahələri

(yeri, telefon nömrəsi)

1.4.4. təhsil və idman müəssisələri

(yeri)

2. Marşrutun, postun sxemi

Qeyd: Sxemdə yolayrıcıları, qəza təhlükəli yerlər, yol nişanları, yaşayış zonaları və s. qeyd edilir.

3. _____ əlahiddə vəzifələr _____

(qurumun adı)

(vəzifə, rütbə, ad, soyad)

(imza)

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”a
4 nömrəli əlavə
“Təsdiq edirəm”

(vəzifə, rütbə, ad, soyad)

(imza)

“ _____ ” “ _____ ” _____ il
(gün) (ay) (il)

(qurumun adı)

şəxsi heyətinin _____ ilin _____ ayı üçün

Xidmət qrafiki

Əməkdaşın rütbəsi, soyadı, adı	Postun, marşrutun nömrəsi	Ayın günləri											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Ayın günləri																		
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Qeyd: Cədvəldə əməkdaşların növbələri və istirahət günləri göstərilir.

“Razıyam”

(qurumun adı)

(rütbə, soyad)

(imza)

(qurumun adı)

(rütbə, soyad)

(imza)

“Yol-patrul xidməti haqqında
Təlimat”a
5 nömrəli əlavə

Nizamlayıcının siqnalları

1. Bütün nəqliyyat vasitəsi sürücülərinə və piyadalara aid olan siqnallar.

1.1. **Nizami duruş** (şəkil 1-3) – dabanlar bir-birinə söykənmiş, ayaq ucları arasında bir pəncə eni qədər məsafə saxlamaqla, ayaqlar dizdən bükülməklə sinə bir qədər qaldırılmış və qollar yana salınmış (sağ əldə jezl olmaqla) irəli baxmaq vəziyyətində düz dayanmalı.

1.2. **Diqqət** (şəkil 4) – nizami duruşda sağ qol jezlə ön tərəfdə yuxarıya qaldırılır və bu vəziyyətdə tutulur (şəkil 7-8). Bu siqnal verilirərkən sağ qol dirsək alın səviyyəsində olmaq şərtilə bükülür. Əlin iç tərəfi arxaya yönəldilir, baş və göstərici barmaqlar jezlə söykənir, jezl şaquli vəziyyətdə tutulur.

1.3. **Sola dönmə** (şəkil 5) – nizami duruşda sağ qol ön tərəfdən irəli uzadılır. Əlin iç tərəfi aşağı yönəldilir, baş və göstərici barmaqlar jezlə söykənir, jezl üfüqi vəziyyətdə tutulur (şəkil 10-12).

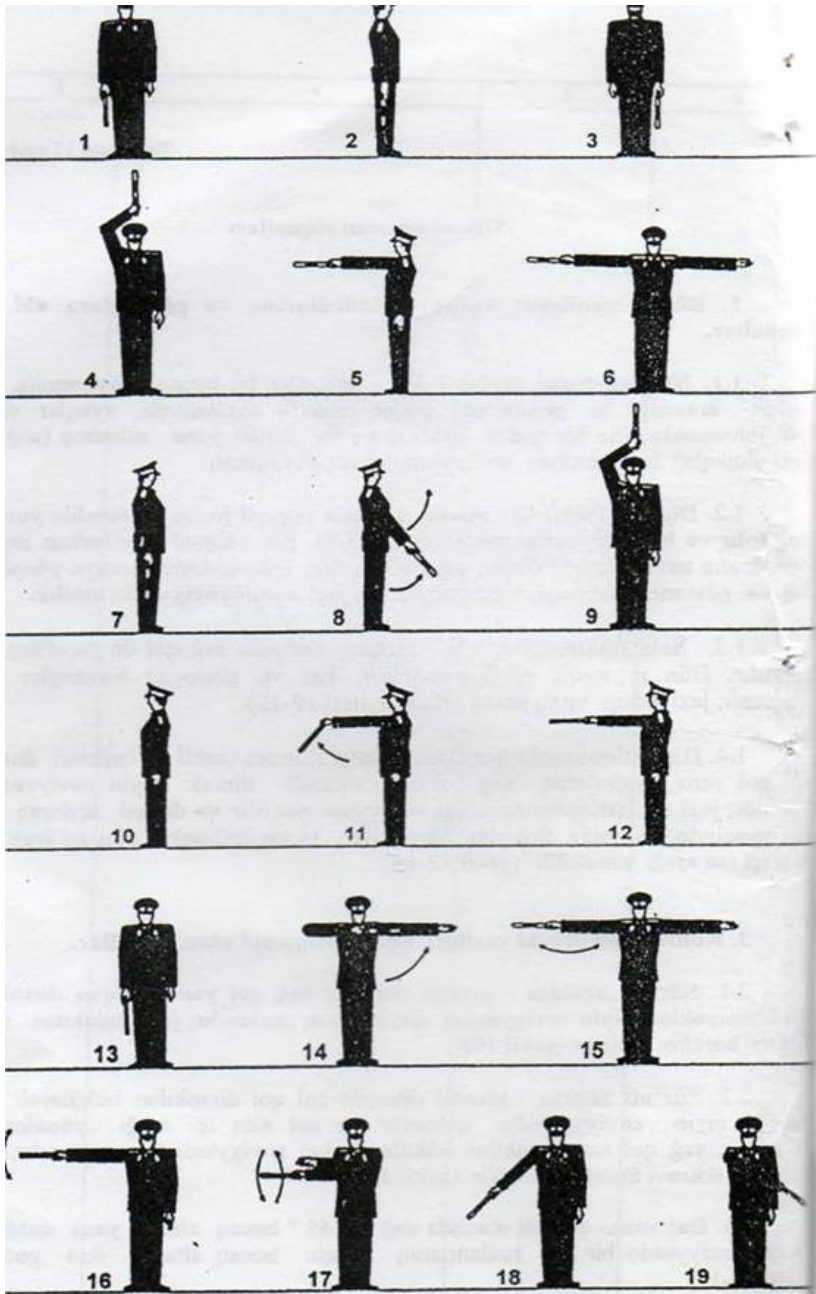
1.4. **Düz istiqamətdə hərəkət və sağa dönmə** (şəkil 6) – nizami duruşda sol qol yana qaldırılaraq sağ qol sinə önündə dirsək çiyin səviyyəsində bükülür, jezl sol istiqamətdə üfüqi vəziyyətə gətirilir və dərhal açılaraq çiyin səviyyəsində saxlanılır. Sol əlin barmaqları birləşdirilməklə əlin içi irəli sağ əlin içi isə aşağı yönəldilir (şəkil 13-18).

2. Konkret nəqliyyat vasitəsi sürücüsünə aid olan siqnallar.

2.1. **Sürəti azaldın** – nizami duruşda sağ qol yan tərəfdən dirsəkdən bükülməklə çiyin səviyyəsində qaldırılaraq saxlanılır, jezl biləkdən aşağı yuxarı hərəkət etdirilir (şəkil 16).

2.2. **Sürəti artırın** - nizami duruşda sol qol dirsəkdən bükülərək sinə önündə çiyin səviyyəsində qaldırılır və sol əlin içi aşağı yönəlməklə saxlanılır, sağ qol isə dirsəkdən bükülərək bel səviyyəsində yana açılır, jezl biləkdən dairəvi hərəkət etdirilir (şəkil 17).

2.3. **Dayanın** - nizami duruşda sağ qol 45° bucaq altında yana qaldırılır və bu vəziyyətdə bir an saxlanılaraq həmin bucaq altında önə gətirilir (şəkil 18-19).

(qurumun adı)

**Silah, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin
təhvil verilib alınması**

J U R N A L I

Başlanmışdır:
" ____ " ____ il

Qurtarmışdır:
" ____ " ____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

1. Əməkdaşlara silahın təhvil verilməsinin və alınmasının uçotu

verilmə tarixi	silah alan əməkdaşın soyadı, adı	Silahın növü	verilib			təhvil alınıb			
			silahın nömrəsi	sursatın sayı	qəbul barədə imza	təhvil alınma tarixi	saz, nasaz	sursatın sayı	təhvil alanın imzası
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2. Əməkdaşlara əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil verilməsi və alınmasının uçotu

verilmə tarixi	əməkdaşın soyadı, adı	verilən xüsusi vasitənin nömrəsi	verilib		təhvil alınıb			
			sayı	qəbul haqda imza	təhvil alınma tarixi	sayı	saz, nasaz	təhvil alanın imzası
1	2	3	4	5	6	7	8	9

3. Məsul növbətçi tərəfindən silahların, əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin təhvil alınması və verilməsinin uçotu

tarix	təhvil alanın soyadı, adı	silahın növü			sursatın növü		
		silahların markası üzrə					
		təhvil alınır (ədədlə)	şkafda	istifadədə	təhvil alınır (ədədlə)	şkafda	istifadədə

Süngü-bıçaq	radio stansiya	alko testr	qazana lizator	nəqliyyatı məcburi dayandırma vasitəsi	digər xüsusi vasitələr	təhvil verənin imzası	təhvil alanın imzası

Qeyd: Cədvəl əməliyyat-texniki və xüsusi vasitələrin növü göstərilməklə doldurulur.

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

(postun nömrəsi)

Postun təhvil-təslim

J U R N A L I

Başlanmışdır:
" ____ " _____ il

Qurtarmışdır:
" ____ " _____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

№	Tarix, vaxt	Postun təhvil-təslim olunan əşya və əmlakı	Postda saxlanılan nəqliyyat vasitələrinin qeydiyyat nişanları	Təhvil verən əməkdaşın soyadı, imzası	Təhvil alan əməkdaşın soyadı, imzası	Aşkar olunan çətişməzliqlər
1	2	3	4	5	6	7

- Qeyd:**
1. Postun təhvil-təslimi postda xidmət aparan naryadların başçıları (yol patrul xidməti baş inspektorları) tərəfindən yerinə yetirilir.
 2. Çətişməzlik və ya əmlaka ziyan vurməsi aşkar olunduqda bu, müvafiq qaydada aktlaşdırılır və nizami polis hissəsinin komandirinə raportla məruzə olunur.

"Yol-patrul xidməti haqqında
Təlimat"a
8 nömrəli əlavə

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

Daxil olmuş göstərişlərin uçotu

J U R N A L I

Başlanmışdır: " ____ " _____
il
Qurtarmışdır:
" ____ " _____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

Daxil olmuş göstərişlər

№	daxil olma vaxtı, tarixi	göstəriş verən vəzifəli şəxsin soyadı, rütbəsi	göstərişin məzmunu	göstəriş ötürən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı	göstərişi qəbul edən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı	imza	göstərişin icrası barədə qeyd
1	2	3	4	5	6	7	8

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

Axtarışı elan edilmiş nəqliyyat vasitələrinin uçotu

J U R N A L I

Başlanmışdır: " ____ " _____
il

Qurtarmışdır:
" ____ " _____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

Nəqliyyat vasitəsinin saxlanca qəbul edilmə

J U R N A L I

Başlanmışdır: " ____ " _____
il

Qurtarmışdır:
" ____ " _____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

**Yol şəraiti, texniki tənzimləmə vasitələri və yol
nişanlarının vəziyyətində müəyyən edilən
çatışmazlıqların uçotu**

J U R N A L I

Başlanmışdır:
" ____ " _____ il

Qurtarmışdır:
" ____ " _____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

(jurnalın tərkibi)

№	Tarix	Marşrutun, postun nömrəsi	Aşkar edilmiş çatışmazlıqlar	çatışmazlığın yeri, (km, m)	çatışmazlığı aşkar edən inspektorun rütbəsi, soyadı	çatışmazlığın aradan qaldırılması üçün görülən tədbirlər	çatışmazlığın aradan qaldırıldığı tarix
1	2	3	4	5	6	7	8

(üz tərəfi)

(qurumun adı)

**Evakuatorla təxliyə olunan nəqliyyat vasitələrinin
qeydiyyatı**

J U R N A L I

Başlanmışdır: " ____ " _____ il

Qurtarmışdır: " ____ " _____ il

Jurnal səhifələnməli, qaytanlanmalı, möhürlənməlidir.

№	Tarix, vaxt	Nəqliyyat vasitəsinin markası, dövlət qeydiyyat nişanı	Təxliyyənin səbəbi və məlumat verən əməkdaşın adı, soyadı, vəzifəsi	Evakuatorun dövlət qeydiyyat nişanı	Nəqliyyat vasitəsinin banının xarici əzintiləri	Nəqliyyat vasitəsinin qəbul edən şəxsin imzası	Görülmüş tədbirlər	Sahibinin nəqliyyat vasitəsinin təhvil alması	
								tarix	imza
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

"Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat"a
13 nömrəli əlavə

Nəqliyyat vasitəsinin duracağa göndəriş

VƏRƏQƏSİ № _____

"Yol hərəkəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 85-ci maddəsinə və İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 124.5-ci maddəsinə müvafiq olaraq, _____ markalı, _____ dövlət qeydiyyat nişanlı avtomobil " _____ " _____ il tarixdə, saat _____ - da _____ şəhəri _____ küçəsində qadağan olunan sahədə dayandığına (durduguna)/ parklanma yerində 24 saatdan artıq saxlanıldığına (lazım olmayanın üstündən xətt çəkilir) görə müvəqqəti saxlanılması üçün evakuatorla _____ DYPİ-nin _____ ən yaxın mühafizə olunan duracağına göndərilir. [\[25\]](#)

Nəqliyyat vasitəsinin banında olan zədələr _____

İmza:

(DYP əməkdaşınının vəzifəsi)

_____ xidmət etdiyi qurum,

_____ rütbəsi, soyadı, döş nişanın nömrəsi)

Nəqliyyat vasitəsini idarə etməkdən kənarlaşdırma və sərxoşluq vəziyyətini müəyyən etmək üçün tibbi müayinə göndərilmə barədə

P R O T O K O L № _____

_____ il

(tərtib edildiyi yer)

(tarix)

Mən, _____

(DYP bölməsinin adı, vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

Bu protokolu İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 96.3-cü maddəsinə müvafiq olaraq ona görə tərtib edirəm ki,

(tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin soyadı, adı, atasının adı)

(tibbi müayinəyə göndərilmə səbəbi)

səbəbindən tibbi müayinəyə göndərilir.

(Tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin soyadı, adı, atasının adı)

Tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin idarə etdiyi nəqliyyat vasitəsinin markası _____
nişanı _____
tipi _____ modeli _____ dövlət qeydiyyat

Sahibi _____

Duracaq yeri _____

Nəqliyyat vasitəsinin qeydiyyatda olduğu DYP orqanı _____

Protokolu tərtib edən DYP əməkdaşının imzası _____

Protokolun sürətini aldım _____

(tibbi müayinəyə göndərilən şəxsin imzası)

üz tərəfi)

(qurumun adı)

Yol-patrul xidməti inspektorunun

XİDMƏTİ KİTABÇASI

(inspektorun soyadı, adı, atasının adı)

(döş nişanının №-si)

(xidməti kitabçanın tərkibi)

1. Ünvan və telefon nömrələri

№	Adı	Ünvanı	Telefon nömrəsi
1	2	3	4

2. Xidmət aparılmasının uçuşu

№	Xidmətə başlama və qurtarma tarixi, vaxtı	Postun, marşrutun nömrəsi
1	2	3

3. Təlimatlandırma vaxtı verilən göstərişlər, xidmət aparmanın xüsusiyyətləri

№	Göstəriş və xüsusiyyətlər
1	2

4. Xidmətin aparılmasının yoxlanılması

№	yoxlamanın tarixi, vaxtı	marşrutun, postun №-si	yoxlama zamanı aşkar olunanlar	göstərişlər	yoxlama aparın şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı
1	2	3	4	5	6

5. Qaçırılmış nəqliyyat vasitələri barədə məlumatlar

№	elan edilmə tarixi, vaxtı	nəqliyyat vasitəsinin				axtarışın təşəbbüskarı	Qeyd
		markası	qeydiyyat nömrəsi	rəngi	VİN		
1	2	3	4	5	6	7	8

6. Növbətçi hissələrə gətirilən şəxslər barədə məlumatlar

№	gətirilmə tarixi, vaxtı	gətirilən şəxsin soyadı, adı, atasının adı	gətirilmə səbəbi	hansı DİO-nun növbətçi hissəsinə gətirilib	məsul növbətçinin rütbəsi, soyadı	gətirilmənin nəticəsi
1	2	3	4	5	6	7

7. Aşkar edilmiş inzibati xətalara dair məlumat

№	pozuntunun tarixi, vaxtı	İnzibati Xətalər Məcəlləsinin maddəsi	pozuntu törədən şəxsin soyadı, adı, atasının adı	nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyat nömrəsi	Tərtib olunmuş sənədin nömrəsi		xəbərdarlıq edilib	pozuntu üzrə raport tərtib edilmişdir	Qəbul edən vəzifəli şəxsin imzası
					protokolun	cərimə qəbzinin			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. Xidməti ərazidə qeydə alınmış yol-nəqliyyat hadisələri

№	tarixi, vaxtı	yeri	növu	iştirak edən nəqliyyat vasitəsi		xəsarət alan		maddi ziyan yetirilən əmlak	tərtib edilən inzibati protokol nömrəsi
				markası	qeydiyyat nişanı	ölan	yaralı		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. Qeydlər

№	Qeydlər
1	2

(qurumun adı)

İnzibati xətlər haqqında materialların uçotu

J U R N A L I

Başlanıb " ____ " _____ 201 -ci
il.
Qurtarıb " ____ " _____ 201 -ci
il.

№	Protokolun seriya və nömrəsi, götürülmüş sənədlərə dair məlumatlar	İnzibati xəta törədən şəxsin soyadı, adı, atasının adı	Materialı icraata qəbul etmiş vəzifəli şəxsin vəzifəsi, soyadı, adı, atasının adı, tarix
1	2	3	4

İşə baxılma tarixi, qəbul edilmiş qərar, (göndərilən orqan, tarix)	İcradan sonra materialın saxlanıldığı işin nömrəsi və səhifəsi	Qeyd
5	6	7

(Üz tərəf)

Yol-nəqliyyat hadisəsinin sxemi

(sxemdə nəqliyyat vasitələrinin hadisədən sonrakı vəziyyətini tam açıqlayan, onların stasionar məntəqələrə bağlılığı barədə məlumatlar əks olunur).

Sxemlə və protokolun əlavəsində göstərilənlərlə razıyıq: Hal
şahidləri:

1.	Sürücü	_____	
1.	_____	imza	soyadı, atasının adı,
	ünvanı, telefon nömrəsi, imzası		
2.	Sürücü	_____	2.
	_____	imza	soyadı, atasının adı,
	ünvanı, telefon nömrəsi, imzası		
3.	Sürücü	_____	
3.	_____	imza	soyadı, atasının
	adı, ünvanı, telefon nömrəsi, imzası		

(Arxa tərəf)

Yol-nəqliyyat hadisəsi nəticəsində zədələnmişdir:

Birinci nəqliyyat vasitəsi

(markası, dövlət qeydiyyat nişanı,
mənsubiyyəti,

qeydiyyatda olduğu DYP hissəsi, xarici əzintilər)

İkinci nəqliyyat vasitəsi

(markası, dövlət qeydiyyat nişanı,
mənsubiyyəti,

qeydiyyatda olduğu DYP hissəsi, xarici əzintilər)

Üçüncü nəqliyyat vasitəsi

Sürücülər haqqında məlumatlar:

1. _____ (soyadı, adı,
atasının adı, yaşayış ünvanı,

telefon nömrəsi, sürücülük vəsiqəsinin nömrəsi, seriyası, kateqoriyası
(*altkateqoriyası*) [1261](#)

2. _____

3. _____

(Sxemi tərtib edən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı,
imzası)

“ _____ ” _____ il.

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”a
18 nömrəli əlavə

Daxili işlər orqanının
künc ştamplı

Nəqliyyat vasitələrinin zədələnməsi barədə

A R A Y I Ş № _____

Verilir _____
(soyadı, adı, atasının, adı)

ondan ötəri ki, “___” ___ il tarixdə, saat ___ dəqiqədə

(yol-nəqliyyat hadisəsi yeri dəqiq göstərilir)

yol-nəqliyyat
hadisəsində _____ (nəqliyyat
vasitəsinin markası, dövlət qeydiyyat nişanı)

mühərrik № _____, ban № _____
qeyd _____ olunan _____ xarici _____ əzintilər
almışdır: _____ (müəyyən
olunmuş əzintilər, onların yerləşməsi və sair)

Yol-nəqliyyat hadisəsinin digər iştirakçıları barədə məlumat

(sürücünün soyadı, adı, atasının adı, ünvanı və telefonu, nəq. vas-nin markası, dövlət qeyd.
nişanı)

Arayışı _____ verdi:

(əməkdaşın vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

M.Y _____
(imza)

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”a
19 nömrəli əlavə

Nəqliyyat vasitəsinin mühafizə olunan duracağa yerləşdirilməsi barədə
A K T

Tərtib edildiyi yer _____ « _____ » _____ 20__ il

(aktı tərtib edən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

_____ « _____ » _____ 20__ il tarixdə, saat _____

(nəqliyyat vasitəsinin dayandırıldığı yer)

yol hərəkətinə nəzarət zamanı _____ markalı, _____ dövlət

qeydiyyat nişanlı nəqliyyat vasitəsini _____

(hansı hüquqi əsasla)
idarə edən _____ ildə _____ anadan olmuş, hazırda _____
(doğulduğu yer)

_____ ünvanda yaşayan
_____ tərəfindən

(inzibati xətanı törədən fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı)

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin _____ maddəsində nəzərdə tutulmuş xəta törədilmişdir.

(inzibati xətanın mahiyyəti)

Beləliklə, nəqliyyat vasitəsini dayandırılır _____ (yol hərəkətindən kənarlaşdırılmanın əsası)

_____ *ən yaxın* mühafizə olunan [\[27\]](#)
duracağa yerləşdirilir.

(hansı)

Nəqliyyat vasitəsi duracağa gətirilmişdir _____ (öz hərəkətilə, evakuatorla)

Nəqliyyat vasitəsini saxlanması üçün qəbul etdim _____ (duracağın əməkdaşının soyadı, adı, atasının adı, imzası)

Nəqliyyat vasitəsində əzilmiş hissələr: _____

Nəqliyyat vasitəsinə aid olan komplektlər: _____ (telefon, maqnitofon, alətlər, ehtiyat

təkəri, *ilk tibbi yardım* qutusu, yanğınsöndürən, qəza duracaq nişanı, əlavə avadanlıq) [\[28\]](#)

Banında (yük yerində) olan yük _____ (əşyalar, eyni adda olanların sayı)

Salonda (qoşqu kolyaskasında) əşyalar vardır: _____

Nəqliyyat vasitəsinin sürücüsünün izahatı _____ (soyadı, adı, atasının adı, imzası)

və ya mülahizəsi: _____

Razıyam, surətini aldım: _____ (n.vasitəni idarə edən şəxsin imzası, soyadı, adı).

Tərtib edən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı imzası: _____

(nəqliyyat vasitəsinin sahibinə qaytarılması üçün əsas, yaxud xətaya görə tərtib edilmiş protokolun nömrəsi)

səbəbindən nəqliyyat vasitəsi sahibinə qaytarılır. " _____ " _____ il.

İcraatı aparan DYP əməkdaşının soyadı, adı, atasının adı və imzası _____

Nəqliyyat vasitəsini qəbul etdim: _____ (n.v.sahibinin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı, iradları və imzası)

" _____ " _____ il

1. Əgər nəqliyyat vasitəsinin sahibi (təhvil verən şəxs) akta imza etməsə, bu halda iki hal şahidinin iştirakı ilə aktda müvafiq qeyd aparılmalıdır.

2. Aktın bir nüsxəsi inzibati xəta haqqında protokola əlavə edilir, digər nüsxəsi nəqliyyat vasitəsini idarə edən şəxsə verilir. Aktın surəti həmçinin duracaqda saxlanılır.

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”a
20 nömrəli əlavə

SƏNƏDİN RƏSMİ VERİLMƏSİNƏ DAİR KÖTÜK

_____ inzibati xəta haqqında iş üzrə sənədi göndərən orqanın adı və ünvanı

_____ sənədin verilməli olduğu fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı, hüquqi şəxsin adı və yerləşdiyi ünvan

_____ verilən sənədin adı

_____ verilmənin vaxtı (tarix və saat) və yeri

_____ sənədin verilməməsinin səbəbləri (göstərilən ünvanda olmama, səhv ünvan və sair)

_____ sənədin verildiyi şəxs

_____ sənədin çatdırılması tapşırılmış şəxsin imzası

“Yol-patrul xidməti haqqında Təlimat”a
21 nömrəli əlavə

Nəqliyyat vasitəsinə baxış haqqında

P R O T O K O L

_____ il
(tərtib edildiyi yer) “ ” (tarix)

Mən _____ (tərtib edən şəxsin vəzifəsi, rütbəsi, soyadı, adı, atasının adı)

bu protokolu İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 93-cü maddəsinin tələbinə müvafiq olaraq ona görə tərtib etdim ki, tərəfimdən _____

(nəqliyyat vasitəsi

_____ Sahibinin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı)

və

1. _____ (həl şahidlərinin soyadı, adı, atasının adı, ünvanı)

2. _____

həl şahidlərinin iştirakı ilə _____ (baxış keçirilməsi üçün əsas)

_____ markalı, _____ tipli,
_____ modeli _____ dövlət qeydiyyat nişanlı,
_____ VIN olan nəqliyyat vasitəsinə baxış keçirildi.

Baxış zamanı fotosəkil, videoyazı (lazım olmayanın üstündən xətt çəkilir) tətbiq olundu.

Baxış zamanı aşkar olunan əşyaların eyniləşdirmə əlamətləri _____

sənədlərin növü _____
rekvizitləri _____

Protokolu tərtib edən şəxsin imzası _____

Həl şahidlərinin imzası:

1. _____

2. _____

Nəqliyyat vasitəsinin sahibinin imzası: _____

(DYP hissəsinin adı)

Ciddi hesabat sənədlərinin mədaxil və məxaric

J U R N A L I

Başlanıb “___”_____ 201 -ci il.
Qurtarıb “___”_____ 201 -ci il.

1. Sənədlərin mədaxili (jurnalın ilk 5 vərəqi)

№	Daxil olma tarixi	Hardan daxil olub, qaimənin nömrəsi	Sənədin adı	Sayı	Seriya və nömrəsi	Sənədi qəbul edənin vəzifəsi, soyadı, adı, atasının adı, imzası
1	2	3	4	5	6	7

2. Sənədlərin məxarici

№	Verilmə tarixi	Sənəd adı	Sayı	Seriya və nömrəsi	Sənədi qəbul edənin vəzifəsi, soyadı, adı, atasının adı, imzası	Qeyd
1	2	3	4	5	6	7

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

- [5 iyun 2018-ci il tarixli Q31-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201806050031, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 05 iyun 2018-ci il)
- [21 avqust 2018-ci il tarixli Q51-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il)
- [2 noyabr 2018-ci il tarixli Q63-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811020063, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 5 noyabr 2018-ci il)
- [21 noyabr 2018-ci il tarixli Q66-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il)
- [4 yanvar 2019-cu il tarixli Q4-001-19 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201901040004, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 10 yanvar 2019-cu il)
- [7 oktyabr 2020-ci il tarixli Q32-001-20 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının

Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202010070032, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 16 oktyabr 2020-ci il)

7. [22 iyun 2021-ci il tarixli 011-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202106220011, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 2 iyul 2021-ci il)
8. [16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il)
9. [30 aprel 2022-ci il tarixli 09-001-22 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202204300009, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 17 may 2022-ci il)
10. [31 yanvar 2023-cü il tarixli 3-13/Q2/2023 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202301310002, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 3 fevral 2023-cü il)
11. [5 avqust 2023-cü il tarixli 3-13/Q39/2023 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202308050039, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 11 avqust 2023-cü il)

QƏRARA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

[1] [21 avqust 2018-ci il tarixli 051-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 1.5.6-cı yarım bəndinə "fövqəladə" sözdündən əvvəl "hərbi vəziyyət rejimi tətbiq edildikdə," sözləri əlavə edilmişdir.

[2] [16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 1.5.7-ci, 5.4.1-ci yarım bəndlərinə və 8.12-ci bəndə (birinci halda) "mühafizə olunan" sözlərindən əvvəl "ən yaxın" sözləri əlavə edilmişdir.

[3] [31 yanvar 2023-cü il tarixli 3-13/Q2/2023 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202301310002, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 3 fevral 2023-cü il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"a yeni məzmununda 2.8-ci bənd əlavə edilmişdir.

[4] [7 oktyabr 2020-ci il tarixli 032-001-20 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202010070032, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 16 oktyabr 2020-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 4.6-cı bəndində "dərman" sözü "ilk tibbi yardım" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[5] [31 yanvar 2023-cü il tarixli 3-13/Q2/2023 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202301310002, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 3 fevral 2023-cü il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 4.8-ci bəndində "DİN-in Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin (bundan sonra - BDYPI)" sözləri "BDYPI-nin" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[6] [21 noyabr 2018-ci il tarixli 066-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 4.10-cu bəndinin üçüncü cümləsinə "protokolun" sözdündən sonra "(qərarın)" sözü əlavə edilmişdir.

[30 aprel 2022-ci il tarixli 09-001-22 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202204300009, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 17 may 2022-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 4.10-cu bəndin üçüncü cümləsinə "tərtib olunduğu" sözlərindən sonra "(çıxarıldığı)" sözü, 8.2-ci bəndə isə "tərtib edilir" sözlərindən sonra "(çıxarıılır)" sözü əlavə edilmişdir.

[7] [21 noyabr 2018-ci il tarixli 066-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 5.4.1-ci yarım bəndində "xəta haqqında protokol" sözləri "tənbəh vermə haqqında qərar" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[30 aprel 2022-ci il tarixli 09-001-22 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202204300009, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 17 may 2022-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 5.4.1-ci yarım bəndində "tərtib edir" sözləri "çıxarıır" sözü ilə əvəz edilmişdir.

[8] [5 iyun 2018-ci il tarixli 031-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201806050031, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 05 iyun 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 5.7-ci bəndin birinci cümlədə "Məcəlləsində" sözü "Məcəlləsinin 96.1-ci maddəsində" sözləri ilə əvəz edilmişdir və üçüncü cümlə çıxarılmışdır.

[9] [16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.1-ci bəndində "və yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi" sözləri "yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və avtomobil yollarından

istifadə" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[10\] 16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ına yeni məzmununda 8.11-1-ci bənd əlavə edilmişdir.

[\[11\] 5 iyun 2018-ci il tarixli 031-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201806050031, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 05 iyun 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.12-ci bəndin üçüncü cümləsi yeni redaksiyada verilmişdir və həmin bəndə yeni məzmununda dördüncü və beşinci cümlələr əlavə edilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~Nəqliyyat vasitəsinin saxlanılması səbəbinin aradan qaldırılması barədə lazımi sənədlər təqdim edildikdən və ya xətaya görə inzibati tənbeh verildikdən, nəqliyyat vasitəsinin duracağı götürülməsi və onun orada saxlanılması üçün haqq ödənildikdən dərhal sonra saxlanmış nəqliyyat vasitəsi sahibinə qaytarılır.~~

[21 avqust 2018-ci il tarixli 051-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.12-ci bəndinin beşinci cümləsində "qanunla müəyyən edilmiş qaydada məhkəməyə müraciət" sözləri "inzibati qaydada və məhkəməyə şikayət" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

—

[\[12\] 21 noyabr 2018-ci il tarixli 066-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.21-ci bəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

8.21. Foto və ya videoqeydiyyat funksiyalarına malik xüsusi texniki vasitələrin köməyi ilə aşkar edilmiş inzibati xətalara görə tərtib edilmiş inzibati xəta haqqında elektron protokol inzibati xəta hadisəsinin baş verdiyini və hansı nəqliyyat vasitəsinin sürücüsü tərəfindən törədildiyini sübut edən foto və ya video materiallar əlavə edilməklə kağız daşıyıcıda çap olunaraq səlahiyyətli vəzifəli şəxs tərəfindən şəxsən verildikdə sənədin kötüyünə (Təlimata 20 nömrəli əlavə) imza etdirilməklə BDYPİ-nin mərkəzi informasiya sistemində bu barədə qeyd aparılır və sənədin kötüyü inzibati təcrübə üzrə baş inspektorlara (inspektorlara) və ya bu vəzifələrin icra olunması həvalə edilmiş digər vəzifəli şəxslərə təhvil verilir.

—

[16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.21-ci bəndində "57-ci maddəsində" sözləri "57.1-57.5-ci maddələrində" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[13\] 21 noyabr 2018-ci il tarixli 066-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.22-ci bəndində "xəta haqqında elektron protokollar" sözləri "tənbeh vermə haqqında elektron qərarlar" sözləri ilə əvəz edilmişdir və həmin bəndə "qeydlər aparıldıqdan" sözlərindən sonra "(Təlimata 20 nömrəli əlavə)" sözləri əlavə edilmişdir.

[16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 8.22-ci bəndində "saxlanılmış nəqliyyat vasitəsinin istifadəsinə" sözləri "barəsində inzibati xəta haqqında iş üzrə elektron qərar qəbul edilmiş şəxsə" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[14\] 16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ına yeni məzmununda 8.22-1-ci bənd əlavə edilmişdir.

[\[15\] 21 noyabr 2018-ci il tarixli 066-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 9.2-ci bəndinə "Hüquqi şəxslərə" sözlərindən sonra "(dövlət qurumlarına)" sözləri, "hüquqi şəxs" sözlərindən sonra isə "(dövlət qurumu)" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[16\] 2 noyabr 2018-ci il tarixli 063-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811020063, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 5 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 9.3-cü bəndinin birinci cümləsində "kateqoriyası" sözdündən sonra "(altkateqoriyası)" sözü əlavə edilmişdir.

[\[17\] 21 avqust 2018-ci il tarixli 051-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 13.12-ci bəndinə "hərəkətlərindən" sözdündən sonra "(hərəkətsizliyindən) inzibati qaydada və məhkəməyə" sözləri əlavə edilmişdir.

[\[18\] 4 yanvar 2019-cu il tarixli 04-001-19 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201901040004, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 10 yanvar 2019-cu il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 13.17-ci bəndinin birinci cümləsində "əlillərə" sözü "əlilliyi olan şəxslərə" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[\[19\] 22 iyun 2021-ci il tarixli 011-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının

Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202106220011, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 2 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 18.2-ci bəndi yeni redaksiyada verilmişdir.

əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~18.2. Patrul avtomobili dayandırılan nəqliyyat vasitəsinin arxasında saxlanılmamalıdır. Əməkdaşın dayandırılmış nəqliyyat vasitəsinin önündə və ya arxasında durması tövsiyə olunmur.~~

[20] [21 avqust 2018-ci il tarixli 051-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 19.1-ci bəndində "və fəvqəladə" sözləri " , fəvqəladə və ya hərbi" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[21] [21 avqust 2018-ci il tarixli 051-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 19.3-cü bəndinə "fəvqəladə" sözündən sonra "və ya hərbi" sözləri əlavə edilmişdir.

[22] [21 noyabr 2018-ci il tarixli 066-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811210066, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 30 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 20.10-cu bəndinə "fiziki şəxslərə" sözlərindən sonra " , habelə dövlət qurumlarına" sözləri əlavə edilmişdir.

[23] [21 avqust 2018-ci il tarixli 051-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201808210051, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 29 avqust 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 28.1.7-ci yarımbəndinə "hərəkətləri" sözündən sonra "(hərəkətsizliyi)" sözü əlavə edilmişdir.

[24] [5 avqust 2023-cü il tarixli 3-13/039/2023 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202308050039, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 11 avqust 2023-cü il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 29.1.6-cı yarımbəndində "kütləvi informasiya vasitələrinin" sözləri "media subyektlərinin" sözləri ilə əvəz edilmişdir.

[25] [16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ına 13 nömrəli əlavədə "duracağına" sözündən əvvəl "ən yaxın mühafizə olunan" sözləri əlavə edilmişdir.

[26] [2 noyabr 2018-ci il tarixli 063-001-18 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15201811020063, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 5 noyabr 2018-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"a 17 nömrəli əlavədə "kateqoriyası" sözündən sonra "(altkateqoriyası)" sözü əlavə edilmişdir.

[27] [16 iyul 2021-ci il tarixli 012-001-21 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202107160012, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 27 iyul 2021-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ına 19 nömrəli əlavədə "mühafizə olunan" sözlərindən əvvəl "ən yaxın" sözləri əlavə edilmişdir.

[28] [7 oktyabr 2020-ci il tarixli 032-001-20 nömrəli](#) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyasının Qərarı (Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinin qeydiyyat nömrəsi 15202010070032, Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edildiyi tarix 16 oktyabr 2020-ci il) ilə "Yol-patrol xidməti haqqında Təlimat"ın 19 nömrəli əlavəsində "dərman" sözü "ilk tibbi yardım" sözləri ilə əvəz edilmişdir.